Emanciparea prinţului Hamlet

Această carte a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii din România.
Doctorului ERNEST JONESacămi lucrare Hamlet şi Oedip" ilustrează perfect măreţia şi mizeria psihanalizei.
O interpretare fantezistă, neverosimilă, şi cu totul psihopatică a cunoscutei tragedii shakesnpnr<>ns> ' tragedii shakespearene.

PERSOANAJE:

NEBUNUL I (alias *dl.Adams,* alias şambelanul *Ostie)*
NEBUNUL II (alias *Claudius)*
NEBUNUL III (alias *draperia)*
NEBUNUL IV (alias *reporterul)*
DR. BRENT
PATRONUL
DR. CARRIGAN
SORA-ŞEFĂ
HAMLET (alias *Jimmy Graves)*
DR. JONES (domnişoară bătrînă)
LAERTES (maestru de scrimă, alias *Harold Kingman)*
OFELIA (alias ***Dizy)***
POLONIUS (tatăl ei, businessman)
GERTRUDE (mama lui Jimmy)
CLAUDIUS (soţul ei, director)
PRIMUL INFIRMIER
AL DOILEA INFIRMIER
NEBUNA I (alias *Gerlrude)*
NEBUNA II (alias *Ofelia)*
Bolnavi, dansatoare, infirmieri.
Acţiunea se petrece în ospiciul Bellevue statul California, în zilele noastre.
DECORUL
Spitalul este acoperit de afişe şi lozinci de propagandă sanitară, de genul:
CURĂ LA ***BELLEVUE-SĂNĂTATE,*** *RECREERE, OPTIMISM*
DONAŢI SÎNGE ÎN FOLOSUL *VAMPIRILOR NOŞTRI*
SUBSCRISE FOR BELLEVUE
REUNIUNEA ANUALĂ A SOCIETĂŢII DE PSIHIATRIE
ÎN ACEST SPITAL NU SE FUMEAZĂ, etc.
Unele sunt parţial mîzgălite, tăiate etc. In centru, la înălţimea unui om, se află o panoplie cu două spade. Scena este împărţită în trei: centrul este living-roomul dintr-un pavilion. O măsuţă şi două scaune, la dreapta, o treaptă mai sus, un salon: trei paturi. La stînga, pe o estradă, biroul Patronului: masa, scaunul lui, două fotolii.
(La ridicarea cortinei, Nebunii I, ***II, III, IV*** *stau aşezaţi pe scaune, în prim-plan, cu cîte un ştreang trecut în jurul gîtului. Restul scenei e în întuneric)*

I

NEBUNUL I: A sosit ceasul. NEBUNUL II: Am îndurat destul
NEBUNUL II: Luptăm de ani de zile. Pe furiş, bineînţeles. NEBUNUL IV: Fără să întîlnim vreun strop de înţelegere. NEBUNUL II: De bunăvoinţă! NEBUNUL III: De respect! ' NEBUNUL I: Adevăr grăiesc vouă: a sosit ceasul! NEBUNUL II: Numai şi numai ca să ne arate că ei fac legea. NEBUNUL III: Ce-i costă să ne facă pe plac? Nu cerem o schimbare esenţială.
NEBUNUL IV: Doar ca să ne arate că puterea le e neschimbată şi
neclintită - în amănunt. NEBUNUL I: A sosit ceasul, vă zic. NEBUNUL III: *(scoate ceasul):* Ia mai termină odată! E abia 7,30.
Micul dejun se serveşte la opt. NEBUNUL I: La 7,30.
NEBUNUL II: Ba la opt. Ce naiba, te-ai ramolit de tot? Noi despre ce vorbim?
NEBUNUL I: Toată lumea ştie că în acest ospiciu micul dejun se serveşte la ora 7,30. Şi asta de douzeci de ani, de cînd sunt eu pensionar aici! NEBUNUL II: Se servea.
NEBUNUL III *(triumfător):* De azi înainte micul dejun se va seni la opt!
NEBUNUL IV *(sumbru, ferm):* Nu am luptat în zadar.
CU TOŢII: Nu, nu am luptat în zadar! *(Pauză)*
NEBUNUL I: Da' de ce-am luptat?
NEBUNUL II: Te-ai ramolit de tot. Ia-ţi medicamentele, ce naiba. Sau nu le mai lua - depinde. N-am luptat noi ca micul dejun să se servească la ora opt în loc de 7,30?
NEBUNUL I: Am făcut noi una ca asta? NEBUNUL II: Cum nu? NEBUNUL I: Da' de ce? NEBUNUL II: La 7,30 nu era bine. NEBUNUL III: Era profund nepotrivit.

NEBUNUL IV: Mai mult de-atîta: nu mai corespundea vremurilor. NEBUNUL II: Timpurile s-au schimbat. NEBUNUL LV *(anxietate subită):* în primul rînd, să nu rămînem în urmă! Da, mai ales asta! Pe urmă, cine ştie? Cine mai ştie? Unde
sunt ceilalţi? Unde sunt? **CEILALŢI** *(caută să-l liniştească):* Nu, nu, stai fără grijă! Stai fără
grijă! E în regulă!
NEBUNUL IV: E careva mai înainte? **NEBUNII:** Nu, nu, toţi suntem la urmă, fii liniştit! *(Pauză)* **NEBUNUL** I: A sosit ceasul **NEBUNUL II:** Zău, începi să mă enervezi. Dacă-ţi spun că mai e un
sfert de oră!
NEBUNUL III: 14 minute.
NEBUNUL IV: Avem timp berechet. Nu-i nevoie să fugărim. **NEBUNUL II:** E o chestie, nu? **NEBUNUL III:** Unde mai pui c-am cîştigat dreptul să ne fie foame cu
jumătate de oră mai tîrziu, la ora la care-am vrut noi! **NEBUNUL** IV: Şi că te scoli la 6,30 în loc de 6 nu-i o chestie? *(Pauză)* **NEBUNUL** I: Degeaba, că eu tot la şase mă trezesc. *(Pauză)* **NEBUNUL** IV *(începe să plîngă):* Şi eu! **NEBUNUL III:** Şi eu la fel! Şi unde mai pui că pînă la opt n-am ce
face, hă, hă, hă! *(Boceşte)*
NEBUNUL I *(plînge):* Nu sunt mulţumit! Nu, nu, nu sunt mulţumit! **NEBUNUL II:** Are dreptate. Nici eu nu sunt mulţumit. Să facem ceva! **NEBUNUL** IV: Dar mai ales, să nu rămînem în urmă! Mi-e aşa frică să nu rămîn singur! **NEBUNUL II:** N-avea grijă, că nu te lăsăm noi! Nu te lăsăm! *(îl bate pe spate, artificial. Intră Infirmierul I)* **INFIRMIERUL I** *(sumbru, hotarit):* A SOSIT CEASUL! **NEBUNUL I** *(răsfăţat):* Ce-avem la micul dejun? **INFIRMIERUL I:** Şuncă presată, caşcaval, ochiuri, pîine prăjită, suc de portocale şi cornflakes. **NEBUNUL** Ik Cum, iarăşi cornflakes? **NEBUNUL III:** Ne-a ajuns de-atîta cornflakes! **NEBUNUL** IV: *(gălăgios):* Da, da, chiar aşa! Aşa e! **INFIRMIERUL I:** Cine s-a săturat nu-i obligat să mănînce. *(Le scoate
ştreangurile din jurul gîtului)* **NEBUNUL I** *(către infirmier):* E ceasul, nu? **INFIRMIERUL I** *(solemn):* Este ora mesei. (Ies) **NEBUNUL** IV: Nu mă lăsaţi ultimul! Nu mă lăsaţi ultimul! *(Fuge după ei)*
(Scena se luminează încet. Sunetul unei maşini de scris. Intră dr. Brent, Patronul, dr. Carrigan, Sora-şeja) **DR. BRENT:** Aceasta este secretara dv. Domnule noul director al
spitalului nostru... Aici e biroul dv. *(Se aprinde lumina în birou)* **PATRONUL**: Mai tîrziu, mai tîrziu... *(încearcă o spadă din panoplie)* Ia uite!
DR. BRENT: Puteţi trage cît vreţi. Sunt fixate zdravăn.
PATRONUL: A, sunt numai de decor? Şi de ce?
DR. **BRENT:** Ştiţi, bolnavii...
PATRONUL: E un sport foarte relaxant. Eu sunt adeptul terapiei prin
sport. Poate facem ceva în direcţia asta... DR. **BRENT:** Da, sigur, de ce nu?'
PATRONUL *(citeşte cu capul dat pe spate afişul pe care scria: TOŢI CETĂŢENII TREBUIE SĂ DONEZE SÎNGE ÎN FOLOSUL VAMPIRILOR):* Vampirilor[9] **DR. BRENT:** Ştiţi bolnavii... **PATRONUL**. Da, înţeleg. Şi unde-s bolnavii ăştia? **DR BRENT:** Poftiţi, poftiţi... *(Urcă înstînga)* Dl. Adams, o schizofrenie
paranoidă.
PATRONUL: Cu ce se ocupă? **DR. BRENT** E scriitor.
PATRONUL: Trebuia să-mi închipui. E aproape o boală profesională. DR. **CARRIGAN**: Autorăsfăţ, patroane. Nişte oameni care nu se
mulţumesc cu nimic.
NEBUNUL: Şi care-i treaba cu dl. Adams? **DR. BRENT:** Sir, e un caz interesant. Dl. Adams trăieşte nu ştiu de ce,
cu impresia că administraţia oraşului nu-şi face datoria. NEBUNUL: Ei, asta-i! Şi de'ce?
DR. BRENT: Păi... zidurile sunt cenuşii şi pline de praf... gunoiul
zacenestrîns zile întregi... Cadavre de şobolani pe stradă la tot pasul.
DR CARRIGAN: Nemaivorbind de găurile din asfalt pe care nu le
astupă nimeni. Ne-a înnebunit cu găurile astea în asfalt. **SORA-ŞEFĂ:** Da, chiar aşa, cînd veneam la spital am nimerit întruna. Cred că s-a dus dracului planetara de pe partea aia! **DR CARRIGAN** *(sîcîit):* Nu despre asta-i vorba, soră. **PATRONUL:** Bine, şi... presupunînd că dl. Adams ar avea... într-un
fel... dreptate de ce n-a făcut vreo sesizare la primărie sau ceva[9] **DR BRENT:** Vedeţi, tocmai asta-i problema, sir. **DR CARRIGAN:** Omul avea bani destui. La un moment dat a
cumpărat o tipografie.
DR BRENT: Lucra toată pentru el. Făcea sesizări. **DR CARRIGAN:** Le trimiteau cu camionul să le descarce...
DR BRENT: Blocaseră curtea primăriei. **PATRONUL**: Şi cum, domnule, nu s-a luat nici o măsură?
DR CARRIGAN: Cum să nu'.' L-au trimis la noi! Să tot fie vreo opt-nouă ani? poate zece, ce zici, Brent?
DR BRENT: Nouă. A părut vindecat şi după un timp i-am dat dramul.
PATRONUL: Şi a luat-o de la capăt?
DR CARRIGAN: Mai rău. S-a decis să remedieze singur toate acestea. Şi-a investit toată averea...

DR. BRENT: Pe scurt, a spoit vreo trei clădiri de pe bulevardul principal: un teatru, o universitate... A treia era primăria.
DR CARRIGAN: Dacă nu s-ar fi nimerit aşa, cred c-ar fi văruit toată strada fără să se amestece careva. Dar tencuiala primăriei, vedeţi, era numai igrasie... Şi cînd au început s-o dea jos, a venit poliţia.
PATRONUL: Şi de atunci e la noi?
DR CARRIGAN: E la noi.
PATRONUL: Şi sunt îmbunătăţiri?
DR CARRIGAN: Cîteva. S-a văruit cantina şi pavilionul central.
PATRONUL: înţeleg. *(Se deplasează pînă la patul următor)*
DR BRENT *(îşi consultă fişele):* Dl. Rogers. Parafrenie confabulantă. Un caz absolut banal, sir. Şi grafoman, pe deasupra. Are nu ştiu cîte acte care demonstrează că el este de fapt proprietarul întregului teritoriu mexican...
DR CARRIGAN: Se identifică cu nu ştiu ce zeu mexican care se va
înălţa la cer...
DR BRENT: Altfel, e liniştit. **DR CARRIGAN**: De douăzeci de ani e aici. **PATRONUL**: Şi încă nu s-a înălţat... **TOŢI:** Ha, ha, ha! *{Tăcere bruscă)* **PATRONUL**: Mai departe? **DR BRENT:** O rezervă...Dl Hamlet...
PATRONUL: Hamlet? **DR'BRENT:** O poreclă... 26 de ani, absolvent strălucit al Facultăţii
Harvard. Tatăl mort recent, mama recăsătorită cu directorul unei
campanii rivale, care preia conducerea... Decepţie... **PATRONUL:** Diagnostic? "
DR BRENT: Să zicem, nevroză isterică... Internat la cererea sa. **PATRONUL**: Nimic cu alte cuvinte... (*Coboară din "salon* ") A propos,
unde-s bolnavii noştri? . **DR BRENT:** La micul dejun.
PATRONUL: Aha. îmi arăţi biroul? *(Urcă în stînga cu dr. Brent)* **SORA-ŞEFĂ** Ce neplăcut e să se schimbe şeful! **DR. CARRIGAN** *(melancolic):* Schimbarea stăpînilor, bucuria
nebunilor. .
10
SORA-ŞEFĂ. De ce n-a fost avansat doctoral Brent? **DR. CARRIGAN**. Habar n-am. Patronul are titluri mai multe, mă rog... SORA-ŞEFĂ: Cum vrea să-i spunem "patronul"? DR. **CARRIGAN**: A avut propriul lui ospiciu, în Michigan. **SORA-ŞEFĂ**: Atunci, de ce n-a rămas acolo? *(Ies. Brent şi Patronul* ***s****-au aşezat în acest timp)*
PATRONUL. De ce-i maşina de scris chiar lîngă uşa mea? Pe dumneata nu te deranjează zgomotul?
DR. BRENT: Predecesorul dv. avea obiceiul să comunice cu noi numai
prin scris şi, ca atare, îi era la îndemînă... **PATRONUL** *(violenţă intensă, neaşteptată):* Uite ce-i doctore Brent, n-are nici un rost să-mi aminteşti la fiecare pas ce făcea predecesorul
meu - înţelegi?
DR. BRENT *(mai mult uluit decît speriat):* Da, sir, iertaţi-mă.
PATRONUL *(aceeaşi atitudine):* Cît despre mine, prefer contactul uman nemijlocit, fără intermedii de orice natură ar fi ele! *(Foarte brusc se apleacă peste birou, către Brent)* Ştii ce-i acela un contact uman?
DR BRENT *(înghite în sec):* Da, sir...
PATRONUL *(se redresează la fel de brusc, sec):* Asta-i tot ce-am vrut să precizez. *(Urlînd)* încetează! *(Maşina de scris se opreşte).* Şi acum, aş vrea să-mi dai unele precizări, să mă familiarizez şi eu cu stilul" dvs. de lucru. Care sunt metodele psihoterapeutice de grup pe care le folosiţi?
DR. BRENT: Există, la fiecare pavilion, cîte un living-room unde se află televizorul, ziarele, diverse jocuri colective... Pe urmă mai este sala de gimnastică, piscina... S-a încercat şi discuţia unor cazuri pe grupe de cinci-şase bolnavi... **PATRONUL**: Cu rezultate bune? **DR BRENT:** Mediocre.
PATRONUL: Da, da... Eşti un om ambiţios, dr. Brent? DR **BRENT:** Nu ştiu ce înţelegeţi prin asta, sir.
PATRONUL. Ai fost foarte decepţionat cînd eu am fost adus ca director al spitalului, nu-i aşa? Dumneata eşti de douăzeci de ani aici, locul ţi se cuvenea de drept.
DR BRENT: Iertaţi-mă, sir. dar aş prefera să nu discutăm despre asta.
PATRONUL: Dumneata îmi spui mereu 'sir". Credră te-am informat că prefer să mi se spună "patroane". Sunt adeptul şcolii franceze... Noi, americanii, spunem întotdeauna şefului său profesorului "sir", ceea ce mi se pare cam lipsit de grandoare şi de afectivitate în acelaşi timp, dacă înţelegi ce vreau să spun. "Patroane" este în acelaşi timp
11
mai respectuos şi mai tandru şi conferă legăturii şef-subaltern acel
grad de mistică indispensabilă... Mă înţelegi, nu? DR. BRENT *(e înmărmurit)* PATRONUL *(se lasă pe spate, e vesel, relaxat):* Şi, deci, am căzut de
acord că ţi-am încurcat tare de tot socotelile, nu-i aşa, dragă Brent? DR. BRENT *(ţeapăn):* Vă rog să ţineţi seama că eu n-am spus absolut
nimic. PATRONUL *(siirîzător):* Nici nu era nevoie. Ţi se citeşte ura în ochi.
Pentru un psihiatru ai o faţă mult prea expresivă - asta-i un mare

defect. Cum te-ai descurcat pînă acum? DR. BRENT *(dă să se ridice, se bîlbîie):* Nu se poate... tonul acestei discuţii....
PATRONUL *(dă cu pumnul în masă):* Stai jos! DR. BRENT: Am să mă plîng consiliului de administraţie...
PATRONUL: Nu fi naiv. Am vîndut clinica din Michigan şi cu banii
aceia am cumpărat practic Bellevue. în clipa de faţă sunt principalul
acţionar al spitalului... Ha, ha, sunt şi eu ambiţios, dragă Brent!
Chiar dacă ambiţiile mele sunt ceva mai măreţe decît ale dumitale...
Şeful clinicii? Grozav ideal, n-am ce spune! Dar am să te ajut. Uite,
îţi încredinţez un secret: am intenţia ca acesta să fie ultimul meu an.
După asta vreau să mă retrag, ca să finisez într-o carte o veche temă
de studiu...
DR. BRENT *(plin de speranţă):* Serios? PATRONUL: Da, atunci va veni şi rîndul dumitale... Spune-mi, doctore,
medicii din clinică rotesc de la o secţie la alta? DR. BRENT: Cum adică să rotească, patroane? PATRONUL: Dumneata, de exemplu, lucrezi la nevroze. De cît timp
eşti la acest sector? DR. BRENT: De zece ani. PATRONUL: Şi cine este la cronici? DR. BRENT: Domnişoara dr. Jones. PATRONUL: Ei, vezi? Drept e asta? Nu-i drept! O să faceţi schimb de
locuri pentru un timp. DR. BRENT *(nu-i vine să creadă):* Dar eu sunt cel mai în vîrstă medic
din spital! Am cărţi publicate despre nevroză! E specialitatea mea! PATRONUL: Experienţa dumitale o să te ajute şi la cronici. DR. BRENT *(pierzîndu-şi cumpătul):* De ce faceţi asta, sir? PATRONUL *(violent):* Patroane! *(Calm)* ? nu vrei să dai cu piciorul la
pensie la vîrsta asta. dragă Brent? Să cauţi de lucru în altă parte?
Știi, eu nu sunt un impulsiv, am obiceiul de a medita îndelung înainte
de a întrevede vreo acţiune; nu fac nimic la întîmplare, lăsîndu-mă

influenţat de sentimente sau emoţii, aşa că o eventuală insinuare cum că te-aş nedreptăţi dintr-o presupusă antipatie, mă deranjează şi nu pot s-o admit. *(Blîndeţe tensionată)* Am de gînd să fiu un adevărat părinte, atît pentru bolnavi, cît şi pentru cadrele medicale din acest spital, şi doresc să fiu tratat ca un tată cu dragostea şi respectul care se impun, deoarece severitatea mea izvorăşte dintr-o grijă şi o clarviziune mai mare decît a voastră. înţeles?
DR. BRENT *(Vlăguit):* Da, patroane.
PATRONUL: Perfect atunci te muţi deocamdată la cronici, dar cînd mă voi retrage am să am grijă de dumneata. Sunt un om generos, cred că ţi-ai dat seama... Mă crezi, nu-i aşa?
DR. BRENT: *(palid):* Da, patroane, firește.
PATRONUL: Destul acuma. Să schimbăm subiectul. Spune-mi, Ham-let al cui pacient este?
DR. BRENT: Al meu, patroane.
PATRONUL: îi cunoşti familia?
DR. BRENT: Da,, patroane. Sunt oameni drăguţi, decenţi. Păcat de nenorocirea asta.
PATRONUL: Dar spuneai că nu-i un caz prea grav.
DR. BRENT: El însuşi îşi exagerează starea, deşi n-aş ști să spun de
ce. A insistat foarte mult să-l internez. PATRONUL: Singur la părinţi? Prieteni? Prietene? DR. BRENT: Unicul fiu şi moştenitor. Nu ştiu de vreun prieten. O
logodnică... Dragoste mare... Vine în fiecare zi să-l vadă. PATRONUL *(rinjind):* Ofelia... Din ce în ce mai interesant... Să mi-l
trimiţi pe băiat să stau şi eu puţin de vorbă...
DR. BRENT *(speriat):* A, nu-i un caz aşa formidabil, patroane... S-ar putea să fiţi dezamăgit...
PATRONUL *(intens):* Lasă-mă pe mine să hotărăsc ce fel de caz este, dragă Brent!
DR. BRENT: Firește, patroane. Păi atunci, să vi-l trimit chiar acum. PATRONUL: Exact. Şi încă ceva... Terapia fizică de care vorbeam...
Nu-i destul ca bolnavii sa facă ceea ce ştiu... trebuie să le stimulăm
capacitatea de învăţare... Avem un profesor de înot? DR. BRENT: Nu, patroane.
PATRONUL: Fă rost de unul. Şi n-ar strica să găseşti şi unul de scrimă. Scrima e un sport remarcabil...
DR. BRENT *(abătut):* Da, aşa e, patroane. Atunci, vi-l trimit pe Ham-let. *(Iese. Intra Hamlet)*
PATRONUL *(se ridică, amabil, îi da mînapeste birou):* Fii binevenit, tinere...

HAMLET: Si dvs. la fel, dragă patroane!
PATRONUL: Ha ha, v-a spus doctorul Brent! Da, e o slăbiciune de-a
mea... **HAMLET**: De ce nu? Nici mie nu mi-ar displăcea sa fiu numit astfel.
Sună bine, pompos, gustos. **PATRONUL**: îmi placi, tinere. Mi-am dat seama că eşti un original de
cînd am auzit povestea dumitale... Pe loc mi-am zis: de băiatul asta

trebuie să mă ocup eu însumi. **HAMLET**: Mă copleşiţi, patroane. Tremur la gîndul să nu vă dezamăgesc aratîndu-mă mult mai puţin nebun decît par. **PATRONUL**: O, dar de ce credeţi că nebunia dv. ... **HAMLET *(sec):*** Rolul. **PATRONUL**: Cum?
HAMLET: Aţi greşit. Aţi spus "nebunie" în loc de "rol". **PATRONUL**: D-ta l-ai citit pe Moreno, dragă domnule? **HAMLET**: Nu, domnul Moreno a descoperit că personalitatea unui om este formată dintr-un sistem de roluri. Asta se ştia de pe vremea lui William Shakespeare. **PATRONUL**: Suficient de adevărat. Dar de ce aţi ales să vă jucaţi rolul într-un ospiciu? **HAMLET:** Mă uimiţi, patroane! Cum să-l joc în libertate? însemna să-mi ucid tatăl vitreg, logodnica, şi aşa mai departe! **PATRONUL**: Dar v-ar fi plăcut sa-i ucideţi? **HAMLET**: întrebare pe lîngă subiect. Aici nu-i vorba de plăcere, ci de un sentiment al datoriei... **PATRONUL**: Datoria de a vă răzbuna tatăl? **HAMLET**: Datoria de a juca rolul pe care-l alegi, nu pe cel pe care ţi-l impun împrejurările.
PATRONUL: Spuneţi-mi, cum a murit tatăl dv.? **HAMLET**: Tata a murit de moarte bună, cum se zice în popor, adică nimeni nu l-a înjunghiat, nu l-a împuşcat, nu l-a sugrumat, nu l-a azvîrlit în groapă simplu, cinstit si dintr-una - procedeu demodat si abandonat - ci a fost împins într-acolo ani de zile, lent, dar sigur, până cînd n-a mai rezistat şi a murit de moarte bună... adică într-o criza de edem pulmonar acut, înecîndu-se cu propriul său sînge si gemînd după aer. **PATRONUL**: Era cardiac? **HAMLET**: Aţi ghicit. **PATRONUL:** Şi cine l-a împins? **HAMLET:** Ei, cine! Mă mir de dvs., patroane... Claudius, fireşte! **PATRONUL**: Asta-i limpede, dar cine-i Claudius ăsta?
14
HAMLET: Directorul companiei rivale, individ altminteri descurcăreţ şi abil, care ne-a dat lovituri după lovituri, ca să ne anunţe, în ajunul morţii tatei, că firma sa urma să o înglobeze pe a noastră... Fost coleg cu tata la Harvard, prieteni timp de treizeci de ani...
PATRONUL: La cît timp după moartea tatălui dvs. s-au căsătorit?
HAMLET: La termen... După nouă luni.
PATRONUL: Ha, ha! Şi nu vă înţelegeţi bine cu noul dvs. tată, normal.
HAMLET: Ba mă înţeleg destul de bine şi tocmai de asta mă străduiesc să nu-l omor...
PATRONUL: Deci nu-i un monstru?
HAMLET: De unde! E un om ca toţi oamenii... un bărbat ca toţi bărbaţii... un animal ca toate animalele... Realist, cu picioarele pe pământ, nu lipsit de o inteligenfă rudimentară şi de un anumit sentimentalism primitiv. Să fim serioşi, patroane: există vreun bărbat care n-a rîvnit la femeia altuia sau n-a visat să-şi omoare şeful? Mă îndoiesc.
PATRONUL: Asta nu-i micşorează totuşi vina. Şi domnişoara Ofelia?
HAMLET: Fata unuia care părea mîna dreaptă a tatei, dar care ne-a sabotat pe dinăuntru... Drăguţă, fără prea multe idei proprii, capabilă de dragoste şi de sacrificiu - ar fi o soţie ideală, dacă... Dar m-am hotărât - sunteţi primul care află...
PATRONUL: Mă copleşiţi.
HAMLET: Să rup logodna.
PATRONUL: Bine gîndit.
HAMLET: Nu-i aşa? De ce am hotărât una ca asta?
PATRONUL: Abia aştept să-mi spuneţi.
HAMLET: Spuneţi-mi dvs. Mie. Arătaţi că sunteţi demn de încrederea mea.
PATRONUL: Păi - dragă Hamlet - daca aţi înţeles că trebuie să fiţi dv. înşivă - şi nu un bărbat ca toţi bărbaţii - integru, coerent, răzbunător, convenţional - ce rost ar mai avea să faceţi o căsnicie ideală?
HAMLET: Un ideal în fond convenţional.
PATRONUL: întocmai.
HAMLET: Sunteţi inteligent.
PATRONUL: Vă mulţumesc, dragă Hamlet!
HAMLET: N-aveţi pentru ce. îmi pare cam rău de ea - dar ce să-i faci?
PATRONUL. într-adevăr. Şi cum vedeţi dvs. viitorul?
HAMLET: Viitorul?
PATRONUL: Exact. V-aţi sustras de la tot ceea ce aştepta lumea de la dv. şi dv. de la lume, internîndu-vă la noi. Dar nu o să vă petreceţi tot
15
restul zilelor într-un ospiciu? **HAMLET**: Trebuie să recunosc că perspectiva e departe de a fi atrăgătoare.

PATRONUL: Cîţi ani aveţi, dragă Hamlet? **HAMLET: 26 PATRONUL**: Categoric, sunteţi prea tînăr pentru o asemenea soluţie.
Ce-ar fi să găsim una mai bună?
HAMLET *(grav):* Nu există nici una. în ospiciu îmi pot permite să fiu Hamlet - lucrul e luat ca atare, fără să mai trebuiască să-l demonstrez, în exterior, nimeni nu m-ar accepta astfel - şi ar trebui să le dovedesc, cu tot ce implică asta.
PATRONUL: Dar n-am putea găsi o cale să fiţi recunoscut de toată lumea ca Hamlet - dar fără urmările nefaste ale acestui rol? Nu s-ar descărca astfel pulsiunea nefastă pe care o echivalaţi cu simţul datoriei şi nu v-aţi regăsi liber? **HAMLET**: Poate. Dar cum asta. **PATRONUL**: V-aţi gîndit vreodată să jucaţi "Hamlet"? **HAMLET**: A, la asta v-aţi gîndit... Mă tem că-i o cale cam artificială...
Şi apoi, unde să joc? **PATRONUL**: Aici, la noi. Unde găsiţi libertate scenică mai mare şi
public mai lipsit de convenţionalism? **HAMLET**: Mă tem că pulsiunile mele n-ar fi cîtuşi de puţin satisfăcute, dacă în locul lui Claudius l-aş ucide pe bietul dr. Brent **PATRONUL**: Şi eu mă tem. De aceea nici nu mă gîndeam la o interpretare neutră. Mă gîndeam să-l avem pe Claudius în rolul lui Claudius, pe mamă în rolul mamei, pe Ofelia... **HAMLET:** Ar fi fantastic! Dar n-o să-i convingeţi niciodată... **PATRONUL**: De ce nu? O dată ce este spre binele dvs... Şi apoi, nu vin ei oricum să vă vadă, din cînd în cînd? La fiecare vizită mai jucăm cîte o scenă... Nu m-am gîndit să jucăm Hamlet în întregime. **HAMLET:** Da, da, înţeleg... Mama ar face pentru mine, la fel şi
Ofelia... La ele ar ţine figura... Dar Polonius? **PATRONUL:** Tatăl logodnicei dvs.?
HAMLET: Da. Un personaj perfect conform originalului. Canalia care a subminat firma pe dinăuntru.... Şi care ar face orice ca să mă aibă ginere - bine, să admitem că el ar putea fi încă lămurit. Rămîne Claudius.
PATRONUL: Oare n-am putea conta pe mama dvs. să-l convingă? **HAMLET**: Cam greu. El este şi un om foarte ocupat... **PATRONUL:** Dragă Hamlet! Doar n-am nevoie de el tot timpul! Să vină doar la scenele esenţiale sau măcar în final - în rest, e plin
16
ospiciul de actori decăzuţi care ar fi încîntaţi... Staţi, cum rămîne cu Laertes. Ofelia dvs. nu are frate? **HAMLET**: N-are. încă un motiv să-i port pică lui Polonius! Sincer să
fiu, eu am considerat întotdeauna rolul ăsta cam în plus. **PATRONUL**: O fi, dar în economia piesei mă văd nevoit să-i procur şi
un Laertes autohton. în sfîrşit, lăsaţi că mă descurc eu... **HAMLET:** Vorbiţi serios, vreţi s-o facem ?
PATRONUL: Ce avem de pierdut? **HAMLET**: Dar ce aveţi dvs. de cîştigat?
PATRONUL: Ceea ce mă interesează pe mine este experimentarea unui model psihoterapeutic nou... Atingerea echilibrului prin amplificarea contradicţiei! Ar fi un triumf pentru mine dacă am reuşi! **HAMLET**: Iar eu aş fi liber?. **PATRONUL:** Liber! *(Intră dr. Brent şi Miss Jones)* **PATRONUL**: Miss Jones, te-am mutat la nevroze. Situaţia din acest sector îmi displace profund şi sper că dumneata vei reuşi să îndrepţi lucrurile. Bolnavii stau de pomană sau umblă brambura prin secţie, îşi clocesc nemulţumirile şi simptomele numai din lipsă de activitate. Cunoaşteţi vechea axiomă psihiatrică: "Mai bine faci cel mai inutil lucru decît să stai de pomană un sfert de oră". *(Ridică mîinile in sus):* Decretez mobilizare generală!
(Trîmbiţe. întuneric. Apoi scena se luminează din nou. Lozinca de mai sus a apărut scrisă alături de celelalte. Scena este plină de bolnavi în pijamale care se ocupă, în felul următor: unii rup hîrtii, alţii le mătură, le pun în coş, unul vine periodic în faţa scenei şi varsă coşul, unul desenează pe tablă în vreme ce altul şterge. Muzică sincopată. Intră Patronul, Brent, Carrigan, Miss Jones. Muzica încetează) **PATRONUL**: Ce dracu se petrece aici? MISS JONES *(cu mîndrie):* Ne-am conformat dispoziţiilor dvs.,
patroane. Nici unul nu mai stă de pomană, nu mai lîncezeşte pe aici!
(Brent si Carrigan rîd)
PATRONUL *(iniţial e şocat, apoi, printr-un puternic efort de stăpînire, îşi revine, surîde):* remarcabil efortul dvs., absolut remarcabil *(Către nebunul care trasează linii):* Cu ce te ocupi d-ta în viaţa particulară, prietene?
NEBUNUL I: Sunt cenzor.
PATRONUL *(Celui care şterge tabla):* Şi dumneata?
NEBUNUL II: Sunt cenzor. *(Brent şi Carrigan rîd)*
PATRONUL: Ocupaţie foarte folositoare! Brent! Carrigan! De cît timp sunt internaţi dumnealor?
DR. BRENT: De două luni, patroane.
17
PATRONUL: Două luni? Inadmisibil!
DR **BRENT**: Vedeţi că tocmai...
PATRONUL: Destul, Brent. Terapia voastră este prea lentă, ca să nu spun că e total ineficientă! De azi înainte vom institui tehnici psihoterapeutice noi! Unu: vom edita un ziar. Toţi bolnavii au dreptul să scrie. Va fi tipărit în tipografia spitalului şi difuzat în toate pavilioanele.
NEBUNII: Ura! Trăiască Patronul!
PATRONUL *(ridică mina):* Decretez libertatea cuvîntului!

NEBUNII: Ura! Ura!
PATRONUL: Libertatea cenzurii!
NEBUNII: Ura! Ura!
PATRONUL: O libertate absolută, necesară şi generală! Toată lumea este obligată să participe la ea! Cei care nu coboară din pat, cei care stau într-un colţ, cei care-şi rod unghiile, se masturbează sau au planuri de evadare nu au ce căuta în societatea noastră *(Scăzînd tonul)* Totuşi aici vor rămîne. Nu dăm drumul nimănui care nu este **pe deplin vindecat.** *(Marş eroic. Nebunii formează cupluri* ***care*** *se aliniază perfect şi încep să danseze).*
PATRONUL *(Ridică mîna, toţi încremenesc în poziţii nefireşti):* De azi înainte la ospiciul Bellevue va exista un teatru. Toată lumea participă!
NEBUNII ***(Se*** *aliniază, ridică braţul drept în sus, cu pumnul strîns):* Ura! Ura!
DR. **BRENT** *(îngrozit):* Patroane!
PATRONUL: Prima piesă pe care o vom pune în scenă va fi Hamlet! în rolul lui Hamlet, domnul Hamlet!
NEBUNII *(dansează fără muzică, tropăind un marş)*
DR. BRENT *(încet):* Patroane...
PATRONUL: Poate ai ceva împotrivă, Brent?
DR BRENT *(Ridică furios din umeri, tace)*
PATRONUL: Aş înţelege să protestezi dacă terapia ta ar fi avut vreun succes!
DR **BRENT:** Dar pe aceştia îi consideram vindecaţi, voiam să le dau drumul acasă! Uitaţi ce-aţi făcut din ei!
PATRONUL: Păreau normali. Brent! Eşti prea moderat - trebuie aduşi întîi la paroxism, pentru ca să-i poţi readuce apoi la normal!
DR **BRENT:** N-am mai auzit de una ca asta!
PATRONUL: Mai mult curaj, dragă Brent!
DR. CARRIGAN *(Către nebunii care continuă să danseze fără muzică):* Ajunge, v-aţi prostit destul.
18
NEBUNII *(lin ameninţători către el)*
PATRONUL: Ce-i asta? Ce-s manifestările astea, în ospiciul meu? De
azi înainte aici va domni dragostea! DRAGOSTEA! **NEBUNII** *(Aceeaşi atitudine, cu pumnul în sus):* **Ura! Ura!**
PATRONUL *(Exaltat):* Decretez! *(Calm, sec):* Dragostea. **NEBUNII:** URA! URA! TRĂIASCĂ URA! *(Brent şi Carrigan se*
sfătuiesc în şoaptă. Nebunii se îmbrăţişează, se trîntesc, ***etc.***) **PATRONUL:** Drepţi! încolonarea! Cu cîntec, înainte marş! *(Nebunii*
se încolonează, ies)
PATRONUL (Se *aşază la birou):* Luaţi loc, domnilor. Aţi vrut să-mi faceţi o farsă, nu? S-a cam întors împotriva voastră. Brent! Ce zici **de ideea mea cu Hamlet?** *(Bate nerăbdător cu degetul în birou)* **Brent!**
DR. BRENT *(foarte lent):* E... o idee... formidabilă... patroane...
DR CARRIGAN: Şi originală.
PATRONUL *(Ca un copil răsfăţat):* Şi încă n-aţi auzit totul! Vreau ca rolurile principale să fie jucate de adevăratele personaje! Altfel, nu garantez recuperarea integrală a pacientului...
DR BRENT: Mă tem că nu vă înţeleg...
PATRONUL *(Blînd):* Ei, ce să-i faci... *(Autoritar, intens)* Vreau să-mi aduci mama, logodnica, tatăl vitreg, tatăl fetei în rolurile principale care le revin!
DR. CARRIGAN: Formidabilă idee! **Asta-i,** într-adevăr, fantastic!
PATRONUL: îţi prevăd o carieră strălucită în acest spital, Carrigan!
DR CARRIGAN: Nădăjduiesc, patroane...
PATRONUL. Brent! Nu mai fă mutra asta. Doar nu ţi-ai închipuit serios că te voi lăsa să putrezeşti la cronici. Am de gînd să fac din dumneata adjunctul meu. Mai ales dacă jucăm Hamlet voi avea mare nevoie de dumneata. Am înţeles că familia îţi acordă mare încredere. Convinge-i că-i în folosul băiatului.
DR **BRENT:** Am să încerc, patroane.
PATRONUL: Răspuns e ăsta?
DR **BRENT:** Am să fac tot posibilul.
PATRONUL: Perfect. Atunci, pe cînd?
DR BRENT: Să vedem. Sunt oameni ocupaţi, normali.
DR **CARRIGAN**: Hai, că-i convingi tu, dragă Brent!
PATRONUL: Sigur. Voi vorbi şi eu cu mama. în fond este spre binele băiatului. Binele bolnavului trece înainte de toate, asta-i de la sine înţeles.
DR CARRIGAN *(entuziasmat):* Chiar aşa.
DR **BRENT** *(Lui Carrigan):* Lingău greţos.
DR **CARRGAN** *(Lui Brent):* Ce naiba, parcă n-ai fi psihiatru. Omul
19
ăsta nu trebuie contrazis.

PATRONUL: Linişte! Deci am stabilit: vom experimenta aceastăformă psihoterapeutică nouă, o combinaţie între psihoterapia familială şi cea dramatică.
DR CARRIGAN: O inspirată combinaţie, patroane.
PATRONUL *(Rece):* sunt de aceeaşi părere. Şi acum, la treabă! Brent, rămîi ca să punem la punct unele detalii, *(iese Carrigan)*
DR, BRENT: Credeţi că un asemenea experiment are şanse de reuşită?
PATRONUL: Bineînţeles (// *ia de după umeri).* Ascultă, Brent. Dumneata eşti om inteligent şi un medic bun, totuşi n-ai realizat niciodată ceva major. Din cauza lipsei de curaj, îţi spun eu! împreună vom realiza lucruri măreţe, ai încredere în mine. Carrigan e un oportunist vulgar, iar miss Jones o idioată. Scena de azi m-a convins definitiv.? D-ta însă m-ai putea înţelege, nu ţi-ar fi tot timpul frică! Care este esenţa psihoterapiei dumitale? îi convingi pe bolnavi că, de fapt, ei nu vor ceea ce vor, nu-i aşa? îi linişteşti momentan, şi-i trimiţi acasă. N-ai cum să ai succese definitive sau spectaculoase pe calea aceasta. Şi, de altfel, e un procedeu meschin! Ce face societatea - sau ce încearcă în permanenţă să facă - celor care o compun ca să-i convingă că nevoile ei trec înaintea nevoilor lor, să-i minimalizeze şi să-i depersonalizeze. Şi ce faci dumneata aici? îi convingi că societatea are dreptate. Le faci şocuri electrice, le administrezi o terapie neuroleptică brutală şi oarbă, încercînd acelaşi lucru: depersonalizarea lor. Diminuînd individul îi diminuezi şi simptomele, îl reduci la un nenorocit fără voinţă şi gîndire proprie, convins - în mod pervers - că societatea îi vrea binele, şi-l trimiţi înapoi în lumea de afară, să se tîrască printre semenii săi! *(Nebunii în pijamale şi haine de stradă se tîrăsc prin spatele scenei, adulmecînd, ca nişte şopîrle uriaşe)*
PATRONUL: Priveşte-i! Vrei să spui că societatea le vrea într-adevăr binele? Sau că noi urmărim să-i ridicăm la nivelul ei? Acesta este homo sapiens, aceasta să fie staţiunea bipedă a omului? în nici un caz! Omul s-a ridicat, dar a fost coborît din nou... Nu mai face ce vrea, nu mai gîndeşte ce vrea, nu mai este cine vrea! La ce au folosit mii de ani de gîndire şi de luptă, dacă omul se vede redus la un vierme, convins fiind că viermele este idealul său de devenire?
DR BRENT *(îngrozit):* Există un sîmbure de adevăr în ceea ce spuneţi patroane. Dar ce putem face noi?
PATRONUL: Să contribuim cum şi cît putem la adevărata devenire, la realizarea fiecărui om ca o adevărată personalitate! Ospiciul este plin de oameni care nu au avut nicicînd şansa de a-şi realiza visele!
20
Dacă nu le pot împlini în lume, măcar aici să o facă: să fie şi să devină fiecare ceea ce şi-a dorit. Şi, după ce şi-au satisfăcut idealurile, îi trimitem de unde au venit, şi vom obţine un comportament normal de la ei nu pentru că am ucis în ei cele mai profunde aspiraţii şi speranţe, ci pentru că acestea s-au împlinit într-o adevărată satisfacţie!
DR BRENT: Dar ce vă face să credeţi că le ajunge atît?
PATRONUL: Am să-ţi spun. Ideea mi-a venit cu mult timp în urmă: experimentul acesta nu este primul, ci ultimul dintr-o serie întreagă, care n-a făcut decît să-mi confirme teoria.
DR BRENT: Care teorie?
PATRONUL: N-ai observat niciodată că rezolvarea tuturor problemelor noastre se găseşte acolo unde a avut loc şi geneza lor, în natură? Psihoterapia mea am organizat-o oarecum după modelul epilepsiei, această boală fascinantă şi misterioasă. Ascultă-mă! Eşti de acord cu mine că, în mod obişnuit, epilepticul este un om normal - cu condiţia ca să-şi descarce, din cînd în cînd, energia suplimentară într-o criză paroxistică! Ei bine, nu sunt un idealist atît de naiv încît să-mi închipui... că omul îşi va putea descărca surplusul de personalitate, de dorinţă, de idealuri, în cadrul unei societăţi organizate după modelul societăţii noastre... Aşa că urmăresc să realizez asta în cadrul ospiciului! Scopul psihoterapiei mele este să canalizez energia suplimentară şi să provoc criza. Ulterior subiecţii încetează să mai fie bolnavi, şi-i pot trimite înapoi în lume. Mă înţelegi? *(In tot cursul acestui discurs, muzica şi lumina trebuie să creeze o atmosferă hipnotică, halucinantă. Patronul ţine mîinile pe umerii lui Brent)*
DR BRENT *(ca în transă):* vă înţeleg patroane! Ideea e fascinantă!
PATRONUL: Ai să mă slujeşti?
DR **BRENT:** Am să vă slujesc!
PATRONUL: Pînă la moarte?
DR BRENT: Pînă la moarte!
PATRONUL *(brusc, matter-of-factly):* Perfect. Hai săîmpărţim rolurile. *(Muzica încetează. Lumina dură, concretă. Brent e dezorientat)*
PATRONUL: Vă rog, toată lumea în scenă. împărţim rolurile.
DR **BRENT:** Toată lumea în living! Haideţi!
UN **NEBUN** *(către Patron):* Vreau să vă rog pentru un rol principal. Am patruzeci de acţiuni la firma IBM şi...
PATRONUL *(amabil):* Iubite domnule, toate rolurile sunt principale în piesa aceasta.
NEBUNUL *(dezamăgit):* Chiar toate? Cum aşa?
PATRONUL: Păi, mi se pare că asta-i ideal, dragă domnule.
21
NEBUNUL *(neîncrezător):* Nu cred.
NEBUNUL I: Nici eu. Nimeni nu-i mai fraier? Păi ce fel de viaţă-i asta?

DR. BRENT: O să ne lămurim imediat. Mai întîi titlul piesei. PATRONUL *(către Hamlet):.*Vă rugăm titlul.
HAMLET ***(îşi*** *ia mare avînt, ca să spună apoi sec):* Hamlet. PATRONUL: Şi autorul. HAMLET: Versiune scrisă de William Shakespeare, adăugită de Hamlet
şi revăzută de Patron *(plecăciuni).* NEBUNII *(aplaudă):* Very well! DR. BRENT: Acum rolurile. PATRONUL: în rolul lui Hamlet, domnul Hamlet. NEBUNUL I: Normal. NEBUNUL II: Asta-i de la sine înţeles. NEBUNUL III: Ba, mie nu mi se pare. NEBUNUL I: Ce zici, domnule? DR. BRENT: De ce zici asta? NEBUNUL HI: Nu văd de ce alt Hamlet trebuie să fie Hamlet. Şi eu
pot fi Hamlet. în egală măsură; ba chiar mai mult. NEBUNUL II: Ia uite ce tupeu! NEBUNUL III: Şi la fel oricare dintre voi. Aşa să ştiţi. PATRONUL *(îşi drege glasul):* Şi de ce asta, dragă domnule? NEBUNUL III *(segîndeşte):* Fiindcă... NEBUNUL I: Habar n-are. NEBUNUL III *(tace)* NEBUNUL II: Hai, mai du-te dracului! Ai vrut să spui ceva, ai spus.
Ţi-ajunge. (*Vacarm. Toţi ţipă la el)* PATRONUL: Hai, mai încet! Gata. Trecem la rolul următor! Care-i rolul următor?
DR. CARRIGAN (se *uită pe listă):* Polonius e rolul următor. Ei, bine... NEBUNUL III *(brusc).* Poate că eu am suferit mai mult ca el. UN INFIERMIER: Oricît ai suferit, nu-l mai întrerupe pe patron. PATRONUL: Mai departe; HAMLET: Rolul Claudius! Individ sănătos, arogant, normal, barbar.
Are puterea în mînă. *(Claudius apare în deschizătura fundalului).* NEBUNUL II: Eu. îmi place cum sună.
HAMLET: Rolul următor. Mama. Senzuală, complexată, feminină.
stupidă pînă la capăt. Rol pretextual. dar gras. *(Mama, în fundal).* NEBUNA I: Gras? Ai spus gras? *(îşifîţîie şoldurile).*
22
HAMLET: Ofelia! Rolul feminin? Super sexy! Super star! Miss Univers! Rezistă de 400 de ani pe generic!
NEBUNUL I: Mai precis!
HAMLET *(ridică din umeri):* îndrăgostită. Secundară. Nebună. Sinucigaşă *(Ofelia apare în deschiderea fundalului)*
NEBUNA II *(îşi trece ştreangul de gît):* Da, da! *(Nimeni nu-i dă nici o atenţie)*
NEBUNUL IV *(metamorfozat în reporter. Vine cu Hamlet în avanscenă):* Cum de-aţi acceptat să jucaţi acest rol?
HAMLET: Mi s-a părut scris special pentru mine.
NEBUNUL IV: îl consideraţi o încununare a carierei dvs.?
HAMLET: Chiar aşa.
NEBUNUL IV: Ce alte roluri aţi mai interpretat?
HAMLET: Nici imul. De cînd mă ştiu mă pregătesc pentru rolul acesta.
NEBUNUL IV: Ce aţi întreprins ca să-l obţineţi ?
HAMLET: ***(se*** *gîndeşte):* M-am născut. *(Pauză)*
NEBUNUL IV: Nu-mi vine nimic în minte. A, ba da: Hamlet e numele dvs. de botez sau de familie?
HAMLET: Nici, nici. E un supranume. Cînd eram tînăr, am cochetat cu numele de Hamlet. Pe urmă am mers la şcoală, şi-am cochetat cu numele de Graves.
NEBUNUL IV. Si acum eşti Hamlet sau eşti Graves?
HAMLET: Sunt Hamlet. Totdeauna sunt Hamlet.
NEBUNUL IV: Chiar şi noaptea în somn ?
HAMLET: Oho. mai ales atunci. Am nişte vise absolut hamletiene. De altfel, noaptea toţi avem ceva hamletian... Mai greu e dimineaţa, la sculare! Nu folosesc o maşină electrică de ras... prefer lama... (// *face semn sa se apropie)* şi uneori mă gândesc ***(îşi*** *trece mîna peste gât)* oare El avea barbă? Ne-am obişnuit să-l vedem ras... nu ştiu de ce o fi mai shakespearean aşa... totuşi e ceva dubios. *(Ferm, tare):* Nu mi-l închipui răzîndu-şi barba! Asta e lama! *(Pauză)* uneori îmi spun *(revelaţie)* era spîn. Dar, din două una e o soluţie artificială, nu? La drept vorbind e artificială, nu ţi se pare? - Şi atunci eu sunt un Hamlet cu o problemă nerezolvată, sau - e o soluţie bună... Soluţia... si atunci eu sunt un impostor... pentru că mie barba îmi creşte, ca oricărui om aflat în acest stadiu de evoluţie! Şi cît o să-mi mai crească, nu pot să aspir la mai mult! înţelegi? *(Brusc, detaşat, ironic)* Fii atent! Tocmai ţi-am debitat în avanpremieră absolută marele meu monolog din actul III. *(întuneric)*
23

II

(Luminarea scenei dezvăluie trei perechi de scrimeri, în pijamale dar
cu măşti, aşezaţi faţă în faţă. Laertes, în faţa lor, în costum complet.)
LAERTES: Ţinuta, ţinuta şi iarăşi ţinuta ! Felul cum loveşti, asta contează! *(Un marş caraghios. Scrimerii, cu garda înfrunte, se încolonează după*
Laertes şi defilează într-un pas ridicol legănîndu-se. Intră Patronul şi di:
Brent, care-iprivesc, apoi urcă în biroul Patronului.)
PATRONUL: Ce-iasta?
DR. BRENT: Maestru de scrimă. L-am găsit chiar în cadrul ospiciului. Aşteaptă comisia de expertiză de luna

viitoare.
PATRONUL: Ce delict?
DR. BRENT: Şi-a ucis adversarul, într-un concurs. Ştiţi, m-am gîndit că ar fi potrivit ca Laertes, Patroane.
PATRONUL: Dragă Brent, eşti o comoară. Adu-l încoace, să discutăm puţin.
DR. BRENT *(strigă):* Gata, destul pentru azi! *{Scrimerii se împrăştie. Către Laertes.)* Vino încoace. *{Laertes urcă pe estradă.)* Domnul e directorul spitalului, preşedintele comisiei de expertiză. Poartă-te frumos. *{Laertes salută patetic cu spada.)* Şi scoate-ţi chestia asta... *{Laertes îşi scoate masca. Intră sora-şefă.)*
SORA-ŞEFĂ: Doctore Brent, vă caută o doamnă şi o domnişoară.
DR. BRENT: Ah! Să vezi că sunt mama şi logodnica lui Hamlet.
PATRONUL: Du-te la ele, dragă Brent, şi caută să le convingi. Vin şi eu imediat.
DR. BRENT: Am înţeles, patroane *(Iese cu sora-şefă)*
PATRONUL: Deci tu eşti Laertes. La timp ai apărut. (// *studiază).*
LAERTES *(uluit):* Trebuie să fie o confuzie.
PATRONUL: Nici gînd.
LAERTES: Dar numele meu este...
PATRONUL *(îl întrerupe):* Nu-mi pasă care-i numele tău. Mie mi se pare că ţi se potriveşte numele de Laertes şi, ca atare, am de gînd să-ţi spun astfel. Ce te supără, nu-i un nume frumos, Laertes?
LAERTES *(buimăcit):* Ba da, dar...
PATRONUL: D-ta n-ai citit, sau n-ai văzut Hamlet? A fost un film cu Laurence Oliver...
LAERTES *(uimit):* Ba da, l-am văzut...
PATRONUL: Ei, vezi? Deci ţi-ai ucis adversarul...
LAERTES *(dă din cap)*
24
PATRONUL: Te aşteaptă scaunul electric, prietene.
LAERTES ***(îşi** împreunează mîinile)*
PATRONUL: Vrei să te scot nebun, nu? Toţi vor asta. Dovedeşte-mi că
eşti nebun. *(Laertes sprijină vîrful spadei pe gîtul patronului.)*
Dobitocule. *(Laertes coboară spada, descumpănit).* **N-ai** nici pe
dracu. De ce l-ai ucis? **LAERTES** *(ameninţător):* M-a atins! **PATRONUL**: Şi nu suporţi să te atingă cineva? N-ai să-mi spui că a
fost prima oară. **LAERTES**: într-o competiţie oficială. Sunt un as, aş fi ajuns campion
mondial, dacă... **PATRONUL**: Şi cum l-ai ucis? **LAERTES**: I-am băgat spada în ochi în prima pauză, în care şi-a scos
masca.
PATRONUL: Nu te-ai gîndit că ai s-ajungi aici? **LAERTES**: A fost un accident. N-am auzit gongul.
PATRONUL: Te aşteptai să ţină asta? **LAERTES:** Da. **PATRONUL**: Nu, nu eşti nebun! Nebun de orgoliu, atîta! Şi stupid.
Nu văd ce-aş putea face pentru tine. Afară! *(Se ridică, maiestuos şi*
arată spre ieşire. Laertes îi sărută-mîna, apoi cade în genunchi, cu
capul plecat.) Iţi dai seama ce-mi ceri? *(Laertes îşi împreunează*
mîinile. Pauză. Apoi Patronul ia spada şi îl atinge cu vîrful pe umăr.)
Fie. De-acum încolo eşti nebun. Dar ai să mă asculţi în toate. *(Laertes*
dă din cap, zîmbitor, ca un cîine.) **PATRONUL** *(ia de pe masă o carte):* Uite, ai aici Hamlet. Citeşte-o.
învaţă-ţi rolul, Laertes. Ai să joci. **LAERTES** *(deschide cartea):* Să joc, eu? **PATRONUL** Exact .
LAERTES: Dar în viaţa mea n-am putut să ţin minte versuri. **PATRONUL**: Te-aş sfătui să te străduieşti, dacă nu vrei să ajungi pe
scaunul electric. Nu-i prea greu. Ai şi un duel. Va trebui să te laşi
atins...
LAERTES *(mîrîie ca un cîine, îşi arată colţii.)* **PATRONUL**: Dar după aceea îl ucizi. Fii liniştit! **LAERTES**: Dar dacă-l ucid, n-am să ajung pe scaunul electric? **PATRONUL:** Nu, dragă Laert^s, o dată ce te-am proclamat nebun,
poţi să ucizi fără grijă. Dar nu 'ai cînd îţi dau eu voie, dacă nu vrei
s-o încurci...
LAERTES *(dă repede din cap, îşi linge buzele).* **PATRONUL:** Gata, acum du-te. *(Iese. Laertes pleacă şi el, apoi îşi dă*
25
*seama că şi-a uitat spada şi se întoarce. Se **uită** înjur, apoi o ia în dinţi. Se furişează încordat spre ieşire şi iese în patru labe. Intră Hamlet şi Ofelia. Hamlet e încă în preajmă şi cu masca în **mină.)***
HAMLET: Onorurile casei *{plecăciune).* Actul II. scena II. Hamlet, Ofelia. Scena în întuneric. *{Se întunecă scena.*) Atmosferă intimă. Muzică stingătoare de inimă *{jazz.)* Nu porcăria asta. *{Altceva.*) El e nebun. Ea e îndrăgostită. Ea e nebună. *{Lumină dulce în centrul scenei. Hamlet o ia de talie.)* Ofelia mea! E posibil să n-ai tu

o ţigară?
OFELIA *{se smulge):* Nu-mi mai spune aşa. Şi n-am nici o ţigară.
HAMLET: Un fum măcar, dragostea vieţii mele.
OFELL4: Ai promis să nu te mai atingi de marijuana.
HAMLET: Niciodată nu m-am atins de ea. Am inspirat-o pur şi simplu.
OFELIA: Ai spus că nu-i o obişnuinţă şi că nu-i nevoie de dezintoxicare. . Abţine-te.
HAMLET: Zău, tîmpenia asta cu drogurile începe să mă calce pe nervi. Parcă sunteţi nebuni! Voi! Dacă n-avem curajul să ne sinucidem, măcar să-l avem pe cel de a ne simţi bine! Voi spuneţi: te nenoroceşti? Pot fi mai nenorocit decît sunt? Sau voi *{gest spre sală):* puteţi fi mai nenorociţi decît sunteţi? La naiba, pentru ce să fiu lucid atunci? Masochist nu sunt. *{Ofelia plînge.)* Of, nu mai plînge!
OFELIA: Jimmy, e posibil să nu mă mai iubeşti?
HAMLET: De unde şi pînă unde? Sunt nebun, atîta tot. Nu poţi să mă ţii de rău pentru asta. De iubit te iubesc. Iubesc pe toată lumea. Dacă nu i-aş fi iubit pe ceilalţi mai mult decît pe mine însumi n-ajungeam aici!
OFELIA: Nu cred că eşti nebun. E numai o scenă ca să nu mă mai iubeşti.
HAMLET: Dar te iubesc ca un nebun. Pretenţioasă mai eşti, femeie!
0FELL4 *{hohot de plîns.)*
HAMLET: Gata, ajunge. Nu cred că vrei'să mă deprimi. Şi aşa cică aş fi deprimat. Ştiai asta? Toţi suntem deprimaţi. E o boală recent descoperită asta, ascultă Ofelia, se cheamă depresie mascată. Mă constip trei zile la rînd şi ţie îţi întîrzie ciclul. Ştii de ce? Suntem deprimaţi. Realitatea nu ne convine, dar nu avem curajul s-o recunoaştem. înghiţim nemulţumirea în adînc. o excrementăm prin fecale. O exteriorizăm prin dureri de burtă şi de cap. Trupul are curajul protestului, noi nu. Chiar, ce mai pe-afară? (*Ia un ziar de pe masă.)* Ard de nerăbdare să aflu ce mai fac ăia normali. *(Citeşte):* "Atentat terorist la Londra. Şaisprezece răniţi grav şi patruzeci uşor, la bomba din magazinele Turnbull". "Adevăratul motiv al sinuciderii

lui Romi Schneider", "Dramă în cursa Paris-Dakar", "Ilustru scriitor închis într-un ospiciu" *(Rîs fericit)* What a wonderful world ! Abia aştept să mă întorc în rândurile lor! Auzi, Ofelia ? O părere: de ce-o fi lumea atât de nefericită, după tine ?
OFELIA: Dar nu sunt toţi nefericiţi din această cauză! Există milioane de cauze!
HAMLET: Nu, nu. Pretexte, nu cauze. Adevărata cauză este una singură: lumea nu poate fi fericită. Omul nu poate fi fericit. Mă întreb de ce, mai mult că mi-e frică să recunosc că ştiu răspunsul. Pentru că nu merită să fie fericit. Şi cu cît merită mai puţin, cu atît vrea cu tot dinadinsul: *(cu dispreţ)* Uită-te la **tine** !
OFELIA *(rănită):* Jimmy, cum poţi spune asta?
HAMLET *(se aşază pe trepte):* Vino în braţele mele. *(Ea se ghemuieşte, fericită.)* Nu prea s-ar putea zice că trăim în vremuri mai bune. Şi, pe lîngă asta, tatăl meu moare iar mama se mărită cu cel care e responsabil de moartea lui. Iar tu vrei ca mai presus de milioanele de copii care mor de foame, de oamenii exploataţi şi terorizaţi, care putrezesc în ocnă pentru că cer nişte drepturi elementare, mai presus de moartea tatei şi decăderea mamei, să pun dragostea noastră şi viitorul ei. Dac-aş proceda aşa, totul ar fi cum nu se poate mai firesc şi eu aş fi considerat normal. Nu-i aşa?
OFELIA: Vezi că ştii? Ce ne pasă nouă ce face restul lumii? Noi suntem noi!
HAMLET *(se ridică brusc, Ofelia alunecă pe trepte):* Greşit, Ofelia! Chiar şi ca raţionament, şi tot e o eroare gogonată! Suntem nefericiţi pentru că aşa e lumea, aşa am stabilit, nu? Deci, dacă întoarcem spatele nenorocirilor lumii, nu vom putea în nici un caz fi mai fericiţi *(Brusc.)* Brută egoistă!
OFELIA *(ţipă stînjenitor):* Dar te iubesc!
HAMLET: Cu atît mai egoistă eşti. Urăsc dragostea noastră. E la fel de egoistă ca şi restul lumii. Ca să te iubesc pe tine mai mult, ar trebui să iubesc totul mai puţin şi să ajung un egoist faţă de oricine şi orice, în afară de tine. Să mă culc cu tine ca să uit de toţi şi de toate şi să nu mai existe decît plăcerea noastră - transpiraţia de a ne procura oarecare plăcere - mai presus decît tot ce există. Să crape toată lumea - numai tu să mă aprobi.
OFELIA: Dar toată lumea face aşa!
HAMLET: Da, ştiu, Egoismul e ceva firesc, la fel de firesc ca moartea şi uitarea! Iartă-mă, scumpo, dar dacă asta-i lumea normală, eu unul prefer să rămîn la balamuc!
(Ofelia plînge pe trepte. Hamlet se duce în spatele scenei, tresare,

se întoarce.)
HAMLET: La naiba! Vine Patronul cu taică-tău. Fă bine şi te scoală de-acolo. Or să te-ntrebe de ce ai plîns.
O FELIA ***(se*** *scoală, plîngînd.)*
HAMLET: Hai, şterge-ţi ochii *(îi deschide poşeta).* Trebuie să ai batistă. Voi, femeile, nu lăsaţi nici un amănunt la voia întîmplării... Cel mult, esenţialul... Uite-o! *(îi dă batista.)* Ce de lucruri aici! Ruj, pieptene, pudră... bună idee... *(îi dă pudra),* bani, chei, ce-i asta? *(scoate un carton de contraceptive, se uită la el în lumină),* aha, **da.** Ce mai, eşti pregătită pentru viaţă. Ai terminat. Dă-le încoa. Ia-ţi poşeta. Şi acum, dacă nu te superi, am să mă eclipsez. N-am nici un chef să dau cu ochii de taică-tău. Nu plînge iarăşi, ce Dumnezeu! *(O sărută superficial şi*

iese prin dreapta. Ofelia iese prin stînga.)
(Scena se luminează, dezvăluindu-i pe dr. Brent, Carrigan şi Sora-şefă care stau la măsuţa din centru, cu un teanc de foi de observaţie pe care le studiază. Brent semnează ieşiri.)
DR BRENT: La naiba! Mai sunt multe ieşiri de făcut? SORA-ŞEFĂ: Vreo douăzeci.
DR CARRIGAN : Vrei să-mi spui că toţi oamenii aceştia s-au vindecat? **DR. BRENT:** S-au remis. în orice caz.
DR. CARRIGAN: E neverosimil. **DR. BRENT:** Nu, e doar spectaculos. **DR. CARRIGAN**: Să fie eficientă metoda lui? **DR.** BRENT: Aşa se pare. SORA-ŞEFĂ: E drept că se externează mulţi, dar au fost şi o groază de decompensări. La acuţi e plin. **DR. BRENT:** Da. Culmea! Cazuri uşoare, aproape de tratat în ambulator, se agravează şi ajung la acuţi. Iar cazuri aproape irecuperabile se vindecă. **DR. CARRIGAN**: Şi cu piesa cum merge? **DR. BRENT:** Astăzi joacă scena nebuniei. încă nu se pot aprecia rezultatele... **DR CARRIGAN**: Oricum, tu ai devenit un sprijinitor fervent al ideilor lui. E bine că ţi-a venit mintea la cap pînă la urmă. Altfel te pensionai de la cronici. DR. **BRENT:** Nu vorbi prostii. Nu l-aş fi sprijinit niciodată numai pentru asta. Nu sunt un oportunist, ştii bine. **DR** CARRIGAN: Atunci ce te-a apucat? **DR BRENT:** Nu mi-e ruşine să recunosc că la început l-am judecat greşit pe omul acesta. E un idealist.
28
DR CARRIGAN: Asta-i chiar bună. Oricum te cred, mai ales că ne-a mărit salariul la toţi. Auzi, de ce crezi c-a făcut asta?
DR BRENT: Ascultă, ţie îţi ajung banii?
DR CARRIGAN: Nu. Cui dracu îi ajung?
DR BRENT: Vezi? E de-al nostru. E întîi medic şi pe urmă acţionar: banii i-au venit mai pe urmă. Tu, dac-ai ajunge preşedinte al Consiliului de Administraţie, n-ai face la fel?
DR CARRIGAN: Nu. Astea-s aberaţii, Brent! Să fim serioşi: poţi să fii convins că n-ai mai reacţiona ca un medic, ci ca un preşedinte de consiliu. Mă jur că nu v-aş da un ban în plus şi aş considera ideea asta - că nu vă ajunge salariul - drept o ofensă cu premeditare. Cît conduci pe drumul secundar, îi înjuri pe cei de pe drumul cu prioritate. Odată ajuns pe el, îi vei înjura la rîndul tău pe cei de pe drumul secundar. Aşa au funcţionat lucrurile de la facerea lumii încoace: logica experienţei este, hotărît, cea mai bună.
DR BRENT *(enervat):* **Şi mai taci odată.** ***(Intră Mama*** *şi Claudius.)*
MAMA: Bună ziua.
DR BRENT *(se ridică):* Sărut mîna, doamnă. Cum, ne onorează şi soţul dvs.! Asta-i grozav! Aţi venit să jucaţi? Aşa devreme?
MAMA: Aş dori să vorbesc cu Patronul.
DR BRENT: Vă aşteaptă?
MAMA: Aşa cred. Iar soţul meu nu joacă astăzi. M-a condus numai.
DR BRENT: Atunci să vă conduc în biroul **lui.**
CLAUDIUS: Numai pe soţia mea, dacă nu vă supăraţi. Eu am să aştept aici. Aş putea vorbi cu Jimmy între patru ochi?
DR BRENT: Sigur, vi-l trimit. Poftiţi, doamnă.
(Ies sora-şeţă şi cu Carrigan. Brent şi mama urcă.) **DR BRENT** *(către secretara nevăzută):* Anunţă-l pe patron - şi trimite-l pe Hamlet.
MAMA *(uimită):* Şi dvs. îi spuneţi Hamlet... **DR BRENT:** Ce vreţi, dragă doamnă, ca la ospiciu. Ne facem că luăm fantezia drept realitate şi invers... MAMA: Dar asta are o influenţă bună... ? **DR BRENT:** Vă asigur...
(Intră Hamlet. Mama şi Brent vor continua să discute pe un ton potolit, neauzit aproape). **CLAUDIUS**: Hello, Jimmy.
HAMLET *(se răsuceşte pe călcîie şi dă să plece.)* **CLAUDIUS:** Stai. băiatule!
29
HAMLET: Dumneata eşti suveran la compania dumitale, dar lasă-mă pe mine să fiu suveranul măcar al propriei mele identităţi. Sunt Hamlet. Dacă vrei să vorbeşti ceva cu Hamlet, el îţi stă politicos la dispoziţie. Dacă-l cauţi pe Jimmy, du-te dracului de aici. N-avem nici un Jimmy.
CLAUDIUS *(se stăpîneşte):* Bine, Hamlet. Fie cum vrei tu. N-ai rezistat să nu-mi aminteşti că eu sunt stăpîn şi tu nu, dar presupun că era inevitabil.
HAMLET: Dear sir, oamenii se împart în două categorii: cei care au puterea şi cei care fac doar aluzii la ea. Cei care se afirmă ca existenţi şi cei care doar se sugerează la ceilalţi. Dacă n-ai fi existat, m-aş fi afirmat eu, dar fiindcă exişti, eu nu mai sunt decît o aluzie la tine. *(Rîs demenţial.)* Asta valorează cel puţin cît o legătură de rudenie. *(Vrea să-l îmbrăţişeze pe Claudius, îl sărută pe obraji).*
CLAUDIUS *(în silă):* Termină cu circul ăsta dezgustător!

HAMLET: Doar nu te îndoieşti de sentimentele mele! Nici n-ai avea de ce. Sentimentele mele faţă de tine sunt limpezi?
CLAUDIUS: De asta vreau şi eu să mă asigur. Să stăm jos.
HAMLET: Poate vrei să jucăm ceva? *(Deschide tabla de şah.*)
CLAUDIUS: Tocmai, că am jucat destul. Vreau să discutăm cu cărţile pe faţă. Am impresia că mă consideri vinovat de moartea tatălui tău.
HAMLET: Impresia? Umbra unui picior în nisip, nimic mai mult.
CLAUDIUS: Lasă bancurile. Eşti băiat inteligent, ne-am înţeles întotdeauna bine. întotdeauna te-am considerat lucid. De ce nu-mi spui pe faţă că ai ceva cu mine şi recurgi la soluţia asta lamentabilă nebărbătească, te închizi aici şi bagi *groaza* în sufletul maică-ti! Ai să-mi relatezi ceva, fă-o: în felul ăsta am şi eu şansa să mă apăr.
HAMLET: Am vrut să-ţi dau şansa să te apăr eu. Nu te condamn, fără judecată, mînat de un subiectivism orb. în tot procesul acesta, desfăşurat în conştiinţa mea, am fost în pielea fiecărui personaj. Şi crede-mă Hamlet, Claudius mi-e mult mai aproape decît Claudius şi argumentele lui merg la inimă mai mult decît ale tale. Dâr dacă vrei... te ascult. Să nu zici că-s rău.
CLAUDIUS: Deci mă consideri vinovat?
HAMLET: Da. Apără-te, dacă poţi.
CLAUDIUS: Hamlet, nu ştiu ce ţi-a spus mama despre tinereţea noastră. *(Mama rîde tare, la o glumă a lui Brent)* Nu cred că s-ar bucura aflînd că eu îţi spun adevărul. Dar n-am de ales. Taică-tău; maică-ta şi cu mine am fost prieteni toţi trei. Eu am cunoscut-o primul. M-am îndrăgostit de ea şi a fost a mea înainte de a fi a lui. Tatăl tău moştenea compania. Eu n-aveam nimic. Când a fost vorba de căsătorie, l-a
30
ales pe el.
HAMLET: Şi vrei să te cred?
CLAUDIUS: Toate acestea pot fi verificate. N-ai decît să plăteşti un detectiv să confirme ce ţi-am spus. Nu sunt nebun să te mint, m-aş îngropa singur. Fireşte, am suferit. Cu atît mai mult cu cît alegerea ei avusese raţiuni materiale limpezi. Şi mi-am spus că într-o zi voi fi eu în posesia avantajelor lui, şi am să-l fac să-mi înapoieze ceea ce a luat. Mi-am făcut loc în compania rivală. Am muncit enorm pînă am ajuns directorul ei. Pe urmă a început concurenţa dintre noi. Nu ne-am cruţat unul pe altul. Dar eu aveam ce cîştiga, pe cînd tatăl tău numai ce pierde. Eu eram în ascensiune, el în declin. Eu am cîştigat, pentru că aveam un mobil mai profund decît el în lupta asta. Dacă vrei a fost ca un fel de... selecţie naturală. Orice om în locul meu ar fi procedat la fel. El a fost tot timpul avantajat, pînă aproape de sfîrşit. Am cîştigat pentru că am fost mai bun. Poţi să-mi reproşezi asta? *(Tăcere)*
HAMLET: Selecţie naturală... Vezi, ştiam că-ţi sapi groapa singur, dar te las să vorbeşti... Să nu spui că nu te-am prevenit! *(Sare în picioare.)* Vrei să-mi spui că a fost just să te răzbuni pe tata?
CLAUDIUS: Da, şi e de bun simţ c-aşa e.
HAMLET: E adevărat. La fel de adevărat e că e just ca să mă răzbun pe tine, pentru că mi-ai doborît tatăl. Şi tot aşa, pînă la sfîrşitul veacurilor, din răzbunare în răzbunare şi din crimă în crimă, logica noastră ne tîrîie fără speranţă la Judecata de Apoi. *(Patronulpătrunde prin dreapta la ultimele replici şi ascultă cu atenţie.)*
CLAUDIUS: Ce tot spui?
HAMLET: Ai venit să-mi spui că am dreptate dacă te omor şi eu care mai stăteam pe gînduri. Neinspirat ai mai fost.
CLAUDIUS: Deci te-ai hotărît?
HAMLET: Aproape.
CLAUDIUS: Şi dacă-ţi mai spun ceva? Am trăit cu mama ta pînă în preajma căsătoriei. Tu te-ai născut la şapte luni după căsătoria lor. Mama ta nu ştie nici pînă astăzi cu siguranţă cine a fost tatăl!
HAMLET *(izbucneşte în rîs):* Asta-i chiar grozavă! *(Aleargă în spatele scenei şi ia una dintre spadele din panoplie.)* Tată să-mi fii, şi tot ţi-a sunat ceasul! *(îl fugăreşte pe Claudius care aleargă grotesc. Intră Patronul.*)
PATRONUL: Gata, gata, ajunge. *(Lui Hamlet.)* Te-ai distrat destul. *(Hamletpune spada la loc şi iese.)*
CLAUDIUS *(gîfîind, înspăimîntat):* Cum, lăsaţi asemenea arme la. îndemîna bolnavilor?
31
PATRONUL *{calm):* Ce arme?
CLAUDIUS: Spadele astea!
PATRONUL: A, spadele! Sunt fixate acolo.
CLAUDIUS: Cum adică sunt fixate? Dar mai înainte a luat-o de acolo!
PATRONUL: Cine?
CLAUDIUS: Cum cine? Hamlet! Jimmy, Vreau să zic.
PATRONUL: M-aş îndoi: Dacă dvs. o puteţi desprinde, v-o dau acasă,
pe cuvînt. *{Claudius încearcă în zadar să scoată spada.)* **CLAUDIUS**: Ce înseamnă asta? *{Coboară dr. Brent.)*
PATRONUL *{lui Brent):* Cheamă asistenta de serviciu. *{Lui Claudius):*
Sunteţi cu maşina?

CLAUDIUS: Ce fel de întrebare e asta? Ce vreţi să insinuaţi? **DR. BRENT:** Dar ce s-a întîmplat? **PATRONUL** *{lui Claudius):* Nu vă jenaţi, relataţi-i şi doctorului Brent.
Noi vrem doar să vă ajutăm. **CLAUDIUS** *(mînios):* De ce m-aş jena? Protestez! *(Lui Brent):* Jimmy
a vrut să mă străpungă cu spada. **DR.** BRENT: Care spadă?
CLAUDIUS : Aceea. *{Brent încearcă Jară succes să desprindă spada.)* **PATRONUL** *{lui Brent):* Ia-l pe domnul în cabinet la tine pînă termin
cu soţia lui.
DR. BRENT: Haidem, să vă dau ceva care să vă calmeze. **CLAUDIUS** *{urlînd):* Dar sunt calm! Sunt perfect calm! *(fes. Patronul*
urcă în birou, Mama pune jos revista pe care o frunzărea.) MAMA: Mi s-a părut mie, sau soţul meu s-a certat cu Jimmy? **PATRONUL**: Doamnă, să nu vă speriaţi, trebuie să vă aduc la cunoştinţă
ceva destul de grav: soţul dvs. suferă de halucinaţii. MAMA: Cum? **PATRONUL**: Pesemne că solicitările din ultima vreme... tocmai mi-a
făcut dovada... Nu-i cazul să vă îngrijoraţi... Sunt convins că e o
urmare a stres-ului! Totuşi, nu-l putem lăsa aşa! MAMA: Şi ce să facem? Spuneţi, am căpătat o mare încredere în dvs.
Nici nu știu cum m-aș putea vreodată recompensa pentru tot ce aţi
făcut pentru familia mea... **PATRONUL**: Nu-i arătaţi că sunteţi la curent şi nu-l contraziceţi, chiar
dacă spune lucruri absurde. De altfel, se va controla strict, s-a speriat
şi el. Am să vă dau nişte medicamente împotriva halucinaţiilor, i le
veţi da în fiecare seară. Poate ar fi mai bine să-i spuneţi că sunt
pilule de dormit.
MAMA: Vă mulţumesc din suflet. **PATRONUL:** Şi acum. scumpă doamnă, să trecem la subiectul

întrevederii noastre. Nu sunt analistul dvs., dar asta nu mă împiedică să nădăjduiesc că veţi fi sinceră cu mine, şi că mă veţi ajuta să completez toate golurile din relatările lui Jimmy...
MAMA: Puteţi fi convins de asta...
PATRONUL: Spuneţi-mi, Jimmy era foarte apropiat de tatăl lui?
MAMA: Jimmy îl ura pe tatăl lui.
PATRONUL: Serios? De ce?
MAMA: Din cauza mea. Jimmy e foarte posesiv în dragoste, foarte gelos. Cînd era mic. făcea scene îngrozitoare daca nu-l luam în patul meu. Se trezea de-ndată daca voiam sa mă duc în dormitorul soţului... Ne-a separat înainte de vreme.
PATRONUL: înţeleg. Si mai târziu?
MAMA: Nu se înţelegeau. Pentru fostul meu soţ, afacerile erau totul: pentru Jimmy nu, el citea mult, cânta la ghitară, avea lumea lui. îl condamna pe taica-său pentru că era foarte dur în afaceri. Tatăl lui, pe de altă parte, suferea pentru că Jimmy voia sa studieze literele şi nu dreptul, pentru că nu părea a fi un om de acţiune.
PATRONUL: Vreţi să-mi spuneţi că fiul dvs. nu se visa în fruntea companiei?
MAMA: Niciodată.
PATRONUL: Atunci, pentru ce a fost decepţionat?
,MAMA: Nu pot să-mi explic. Jimmy urăşte afacerile.
PATRONUL: Actualul dvs. soţ a mai fost căsătorit?
MAMA: Nu.
PATRONUL: N-are copii?
MAMA: Nu.
PATRONUL: Nu cumva l-a considerat pe fiul dvs. întotdeauna ca pe fiul lui?
MAMA *(uluită, se ridică):* De unde ştiţi?
PATRONUL: Am ghicit.
MAMA: Sunteţi un doctor extraordinar!
PATRONUL: Vă mulţumesc. Concluzia deci e una singură: întrucît Hamlet nu-l urăşte pe şotul dvs. pentru că este preşedintele companiei, si nici pentru ca i-a împins la moarte părintele, reiese ca de vreme ce el continuă vechea sa ură. Nu îl urăşte pe Hamlet, nici pe Claudius, el urăşte tatăl - locul, poziţia. Individualitatea care se regăseşte în aceasta poziţie e neglijabilă. E un complex oedipian prelungit.
MAMA *(în extaz):* Sunteţi un doctor formidabil!
VOCEA LUI HAMLET': Pot să intru?
PATRONUL *(deschide un sertar al biroului?)* Luaţi astea. îi daţi două pilule în fiecare seară. *(Tare.)* Intră! *(Intră Hamlet în costum de*

epocă.)
HAMLET: Vă deranjez? PATRONUL: Nici gînd, nici gînd. HAMLET: Cum să vă deranjez, ca, în fond vorbeaţi despre mine?!

Sunt gata, Ofelia cu taică-său sunt şi ei aici. MAMA: Şi eu sunt gata, scumpul meu. HAMLET: Dar tata unde-i, nu vine să vadă cum fac pe nebunul? *(Intră Brent.)* **BRENT:** Nu, cred ca i-a ajuns pe ziua de azi. I-am făcut o injecţie şi acum doarme la mine în cabinet. HAMLET: Şi ce visează, mă întreb? DR. BRENT: S-a stabilit ştiinţific că Diazepamul dă vise frumoase, în culori.
HAMLET: în culori?! Aţi auzit, patroane? **PATRONUL**: Cheamă pe toată lumea în scenă, dragă Hamlet!
HAMLET: începem!
(Scena se umple de bolnavi îmbrăcaţi aiurea. Intră dr. Carrigan, sora-şefa, Ofelia, Polonius. Brent ia fotoliul din biroul Patronului şi îl aşează în colţul estradei astfel că acesta va domina scena. Scena care urmează e jucată absolut nenatural, dar nu în sens de fals, ci de sublimare suprarealistă a replicilor mişcărilor. Top sunt îmbrăcaţi în haine obişnuite, nebunii - curteni în pijamale - doar Hamlet este în ţinuta menţionată)
OFELIA: Stăpîne bun, atît amar de zile. Cum te-ai simţit, alteţă?
HAMLET: (câire/w W/c): Replica asta n-am adaptat-o. îmi plăcea prea mult cum sună în plin secol XX, să-ţi spună o femeie "stapîne", trebuie să recunoaşteţi că e ceva. *(Către Ofelia):* Fac bine.
OFELLA.: Am de la tine amintiri, mărite, Care vreau de mult să ţi le-ntorc. Te rog acum să le primeşti.
HAMLET: Ţi-am dat eu ceva? Rău am făcut atunci! Nebun e acela care îngăduie urme la paşii tăi si n-are decenţa să treacă neobservat - conştient fiind că ar avea, la o adică cu ce să atragă atenţia - prin lumea asta.
OFELL4 *(descumpănită, către Patron):* Asta nu-i în piesă.
PATRONUL: Nu-i da importanţă, dragă Ofelia, tu ai rolul tău.
OFELIA *(reia):* Dacă-mi retragi dragostea cu care le însoţeai, oricum nu-mi mai sunt de nici un folos.
HAMLET: Domnul Shakespeare aici spunea altfel. Mult mai **frumos,** fireşte, dar îşi permitea să generalizeze. Ceea ce a generalizat el, eu trebuie să particularizez: aici stă deosebirea. *(Către Ofelia):* Ascultă.
34
eşti cinstită?
OFELIA *(înăbuşit):* Jimmy! **HAMLET**: Aud? Eşti frumoasă? Dar dacă eşti una şi alta, eşti mai mult decît o fiinţă omenească. Tot n-ar fi destul să mă cîştigi pentru lumea asta. **0FELL4:** Alteţă...
HAMLET: *(îl priveşte drept în ochi pe Polonius):* **Noroc că nu e cazul. POLONIUS** *(nu-şi poate stăpâni un gest.)* ■ **PATRONUL:** Vă rog, răbdare. **HAMLET** *(către Ofelia):* Te-am iubit cîndva. **OFELIA** *(frîntă):* Aşa am crezut şi eu. HAMLET: Nu trebuia să mă crezi: virtutea mea nu se poate altoi atît de adînc în minunata zestre genetică ce mi-au transmis-o părinţii mei încît să nu rămînă nimic din plăcerea păcatului. Nu te-am iubit. **OFELIA**: Cu-atît mai rău m-am înşelat.
HAMLET: Du-te la mînăstire. Sau nu te mai du, că nu se mai poartă. Oricum du-te undeva. Qe ce să zămisleşti păcătoşi? Sau să nu-i zămisleşti - totuna. Prea mică e plăcerea în balanţă. Sau mai bine zămisleşte-i: dar nu cu mine. Blestemul meu se opreşte la mine. Găseşti tu pe unul mai frumos, mai bogat şi mai sportiv - nu pierzi mare lucru - un nebun. Unde-i taică-tău? **OFELIA** *(priveşte textul):* Acasă, alteţă. **HAMLET**: De ce minţi? E acolo, după perdea, facînd socoteli cum să pună mîna pe moştenitorul bogat. *(Cu satisfacţie)* Ei bine, n-o să pună mîna. **POLONIUS** *(patronului):* Scuzaţi-mă, dar mi se pare nebun. Suspiciunea nu-i neapărat nebunie, iar el este numai suspicios. **PATRONUL**: Vai, cît vă înşelaţi. Are el motive să fie suspicios? **POLONIUS**: Asta, ce-i drept, nu are. **PATRONUL**: Ei, tocmai aici e nebunia. Că doar nu-i sănătos ca un om să se interneze la ospiciu de atîta suspiciune. HAMLET *(Ofeliei):* Să-ţi intre bine în cap: nici un rol nu-ţi va ajuta la nimic. Daca m-ai vrea nebun, bine: dar tu vrei un director de companie. Caută deci, pe altul, draga mea. Şi pleacă: la mînăstire sau în altă parte, dar pleacă odată. Mi-e indiferent (//' *întoarce spatele. Brusc, Ofelia începe să plîngă.*) MAMA: De ce nu te duci să vezi ce-i cu ea? **HAMLET**: Există compromisuri mai mult sau mai puţin atrăgătoare dar, toate sunt egale, în modul. Prefer să mă abţin. *(Ceilalţi o consolează pe Ofelia.)* MAMA: Ce tot spui?!
35
POLONIUS: Aş dori să schimb cîteva cuvinte cu dvs., patroane.
PATRONUL: Cu plăcere, vă stau la dispoziţie. Poftiţi. (*Urcă în birou.*)
POLONIUS: Sunt îngrijorat din pricina fetei mele.
PATRONUL: Vă-nţeleg, vă-nţeleg.
POLONIUS: Mi-am dorit întotdeauna o partidă între ea şi Jimmy. De fapt, în sinea mea, i-am hotărât unul altuia din leagăn.

PATRONUL: Foarte frumos.
POLONIUS: Dar starea lui actuală mă îngrijorează. Şi nu văd nici o îmbunătăţire, deşi ne-am pretat cu toţii la farsa asta stupidă, cu piesa. Fata mea se consumă, directorul s-a supărat pe mine pentru că am acceptat să joc... Dar ce mă neliniştește cel mai tare este: va mai moşteni el, dacă este nebun, compania?
PATRONUL: Sinceritatea dvs. m-a mişcat, stimate domnule. La rîndul meu, voi fi sincer cu dvs.: eu nu cred că acest băiat e nebun. Lumea l-a cam dezamăgit, asta-i drept, şi atunci s-a refugiat în acest compensator decor hamletian. Odată ce va termina dejucat piesa, îşi va pierde orice interes pentru ea.
POLONIUS: Credeţi?
PATRONUL: Sunt sigur, şi din cauza aceasta mi-am permis să deranjez atîta lume. Ca să completez terapia mea, ar mai trebui totuşi ca şi lumea dinafară să încerce să-l mai atragă...
POLONIUS: Fata mea încearcă mereu, dar am impresia că i-a scăzut interesul pentru ea...
PATRONUL: Ce tot spui, dragă domnule? Cum să-şi piardă cineva interesul pentru fermecătoarea dvs. fiică? Dar puneţi-vă în pielea lui, vă rog: ea vine aici elegantă, sănătoasă, strălucitoare, iar el o primeşte în pijama, în rezerva lui de ospiciu. Inferioritatea poziţiei lui îl face să devină agresiv...
POLONIUS: Şi atunci, ce să facem? înseamnă că nu mai are rost s-o tot împing de la spate...
PATRONUL: Asta, în nici un caz! Şi aşa, biata fată a devenit de-a dreptul depresivă. Aţi văzut, plînge din nimic.
POLONIUS: Am văzut, fir-ar să fie!
PATRONUL Are nevoie de înţelegere şi de o supraveghere permanentă. Şi de el, asta-i limpede.
POLONIUS: N-aţi vrea să discutaţi dvs. cu ea?
PATRONUL: Eu locuiesc în cadrul ospiciului, nu stau în oraş. La început ar fi nevoie de cel puţin trei şedinţe pe săptamînă, şi asta, împreună cu repetiţiile piesei, ar fi cam incomod.
POLONIUS: Dar nu se poate, înainte sau după repetiţii?
PATRONUL: E imposibil, aş extenua-o şi mai tare. Şi i-ar rămîne şi
36
prea puţin timp pentru el. **POLONIUS**: Asta-i drept. Staţi puţin, îmi vine în minte cea mai bună soluţie! Ce-ar fi dacă s-ar interna şi ea? în felul acesta ar fi şi ei mereu împreună...
PATRONUL: în condiţii de egalitate. Zău, sunteţi inspirat astăzi. **POLONIUS**: Nu-i aşa? Şi aţi putea discuta cu ea oricînd doriţi... **PATRONUL:** Numai s-o convingeţi. **POLONIUS**: Dar ce, eu stau la discuţie cu ea?! Mîine dimineaţă v-o aduc. **PATRONUL**: Vă promit să am grijă de ea. Nu-i nevoie să-i spuneţi nimic lui Jimmy în seara asta. Ştiţi ce spirit dezvoltat de contrazicere are! **POLONIUS**: Dvs. aveţi întotdeauna dreptate! *(Ieşind):* Ne vedem mîine.
(întuneric. Cînd scena se luminează din nou, Patronul cu Hamlet în birou.) **HAMLET:** Nu, asta-i prea de tot! Nu pot să-nghit una ca asta! N-o primiţi si gata. NEBUNUL: Uşor de zis: n-o primiţi. Spitalul ăsta trăieşte din banii pacienţilor. Pot eu s-o dau pe uşă afară pe fata unui om de afaceri bogat? Consiliul de administraţie mî-ar sări imediat în cap. Polonius n-ar mai juca în piesă, şi-ar lua fata... **HAMLET**: Trebuia să-i spuneţi "nu" de la început. **PATRONUL**: Dar ce, mi-a spus ceva? M-am trezit dimineaţă cu ei aici, cu bagaje, cu tot ce aveau. **HAMLET:** Ticălosul! **PATRONUL**: Nu **mă** aşteptam să fii aşa de afectat. Domnişoara începe să te intereseze din nou, mi se pare! **HAMLET**: Nu-i asta, dar mă agasează taică-său. Vrea cu orice preţ să mi-o bage pe gât, chiar dacă ar nenoroci-o. Şi acuma o sa stea toată ziua pe capul meu! **PATRONUL**: A, dacă asta te supără, pot aranja uşor, nici măcar să, nu vă întîlniţi **HAMLET**: Chiar vă rog. Internaţi-o în pavilionul cel mai depărtat!
(întuneric. Cînd lumina se reaprind e, intră dr. Brent cu Patronul.) **DR. BRENT:** Aţi apucat să-l vedeţi?
PATRONUL: Nu. E chiar aşa de rău?
DR. BRENT: Cît a trecut de cînd a avut halucinaţia aceea... cu spada? **PATRONUL**: Mai mult de doua săptămîni. DR. BRENT: S-a degradat îngrozitor. De unde părea un om echilibrat,
37
plin de personalitate, a devenit absent. Si-a pierdut voinţa şi interesul pentru tot ce este înjur. îi tremură mîinile, ca la un om tratat cronic cu neuroleptice.
PATRONUL: GROAZNIC! Crezi că frica l-a adus în halul asta? **DR, BRENT:** Ce frică? Eu nu cred serios că vrea să se răzbune! **PATRONUL**: Noi ştim, dar el se teme... **DR** BRENT: Tot ce se poate. Şi voiam să mai vorbesc despre ceva, patroane.
PATRONUL: Despre ce, dragă **Brent? DR. BRENT**: Despre fată. Nu-i merge deloc bine. Ba mi se pare chiar

că a făcut o depresie serioasă. Plînge toata ziua. PATRONUL. E foarte regretabil, dar. zău, ? nu văd cum aş putea să i-
o bag pe gât lui Hamlet.
DR. BRENT: Nu ştiu dacă taică-său a fost inspirat cînd a adus-o aici. **PATRONUL:** Nu-i nimic, o mai ţinem cîteva zile. De altfel, am de
gînd să fac un program psihoterapeutic colectiv pentru toţi depresivii.
melancolicii şi toţi care au stat retraşi şi nu au participat nici la
piesă, nici la ziar... **DR BRENT:** Şi cum intenţionaţi...
Px4TR0NUL: Dar până una-alta, trimite-o la mine, s-o văd... **DR. BRENT:** Foarte bine. *(Iese. Intră Ofelia.)*
PATRONUL: Spune-mi, draga mea, ce te frămîntă? **OFELL4** *(plînge):* Nu mai pot să îndur. **PATRONUL:** De ce, ce nu merge? **OFELLA**: El nu mă mai iubeşte. Tata mi-o reproşează: probabil că pe
undeva a fost vina mea. Şi în pavilion, aici, e atît de trist, de trist!
Toata lumea e disperată. PATRONUL: Te înţeleg. Nu te-ai gîndit vreodată, Ofelia, că pe lume
mai există şi alţi bărbaţi în afară de Hamlet? **OFELIA** *(plînge):* Nici unul nu-i ca el. PATRONUL: Dar pot fi mai frumoşi, mai inteligenţi... **OFELL4**: Nu, nu, nici vorbă! El a fost campion la echitaţie. A absolvit
primul, la Harvard... E desăvîrşit! **PATRONUL**: Atunci poate-ar fi cazul, draga mea, să găseşti pe altul.
mai puţin desăvîrşit, dar mai sănătos. **OFELLA**: Ce vreţi să spuneţi? PATRONUL: Rămîne între noi, dar să ştii că Hamlet nu se va vindeca
niciodată. Cazul lui e absolut irecuperabil. **0FELL4** *(ţipă, se înăbuşă de plîns.)* PATRONUL: Mai sunt şi alţi bărbaţi pe lume! Şi potoleşte-te. Faptul
că ai dat atîta importanţă toanelor lui n-a făcut decît să agraveze

maladia... **OFELIA:** Am ştiut, am ştiut că a fost şi vina mea! Tata are dreptate!
(Bocet, calm). Am să mă omor. **PATRONUL**: Ei, nu vorbi prostii. Nici tu n-o crezi. **OFELIA**: Ba da, ba da, am să mă omor. **PATRONUL**: Aşa spuneţi toate. Ai să-l **uiţi.** ***{Se*** *ridică.*) De mîine pleci
acasă. Cu tot regretul, dar Bellevue nu ţi-a făcut prea bine. Va trebui
să începi o viaţă nouă. *(Merge către fundul scenei, scoate una din
spade, se apropie si o pune pe masă, în spatele ei. Strigînd:)* Carrigan!
Fă ce ţi-am spus! *(Iese. Intră bolnavii melancolici, unii aduşi de
infirmieri. Carrigan vine în spatele lor.)* • **DR. CARRIGAN**: E pentru binele vostru, scumpilor. Aşa, aşa. **DR. BRENT** *(bagă capul înăuntru):* Ce mai e şi asta? **DR CARRIGAN**: Program pentru depresivi. O idee de-a Patronului.
A plătit o trupă de pe Broadway... **DR. BRENT:** Bine, dar acestea sunt cazuri grave! Ţopăiala unei trupe
o să-i deprime mai rău decît o să-i înveselească! **DR CARRIGAN**: Ştii ideea lui: exacerbarea antagonismului.
DR BRENT: Ştiu, dar totuşi... Vino puţin! *(Ies. Intră dansatoarele. O
muzică sălbatica de discotecă. Dans Crescendo.).* **BOLNAVII DEPRESIVI** *(plîng).* **PRIMUL INFIERMIER** *(către al doilea, arătînd-o pe una dintre
dansatoare):* Pe asta aş lua-o bucuros în patul meu. **AL DOILEA INFIRMIER:** N-ai destui bani pentru asta!
(Rîd.) **BOLNAVII DEPRESIVI** *(plîng în hohote, cad pe jos, unii lovesc cu
pumnii în podea, se dau cu capul de pământ)* **OFELIA** *(întinde mîna, ca teleghidată, ia spada din spate, îi sprijină
vîrfulpe inimă).* **PRIMUL INFIRMIER:** Cît crezi că cere pentru o noapte? *(întuneric.
Cortina.)*
(Acelaşi decor. Patronul, Hamlet.) **PATRONUL**: Ce pot să fac, mai mult decît să pedepsesc infirmierii?
Au fost de-o neglijenţă de neînţeles! **HAMLET**: Cui îi mai foloseşte asta? **PATRONUL**: Nimănui, ştiu. E o nenorocire, şi totuşi tu exagerezi cu
tristeţea. începi să preţuieşti ce aveai numai după ce-ai pierdut, sau
ce? **HAMLET**: A fost o gîscă, dovadă că s-a sinucis pentru un bărbat. Dar
a fost sinceră. Si nevinovată. *(îşi strînge pumnii.)* Pe taică-său, în
schimb, am să-l snopesc în bătaie! E numai vina lui.

PATRONUL: După ce joacă, te rog. Oricum, e ultima lui scenă.
HAMLET *{uluit):* Păi cum, credeţi c-o să joace, cînd...
PATRONUL *{calm):* O să joace. N-a fost anunţat. îl vom anunţa după.
HAMLET *(e stupefiat)*
PATRONUL: Absurdul îşi are regulile lui, ai **uitat?**
HAMLET: Dar piesa e oricum compromisă. Ofelia a murit prea
devreme. **PATRONUL**: Da, n-a murit cînd s-ar fi cuvenit. Dar nu te teme: urmează
scenele de nebunie, şi pe acestea le va juca mult mai bine o Ofelie
de-a noastră, autohtonă. **HAMLET** *{închide ochii):* Sunteţi un diavol. *{Se ridică)* Şi totuşi... da,

vom juca! Dar de ce? **PATRONUL** *{calm, intens, îl fixează pe Hamlet cu o intensitate hipnotică):* Absurdul îşi are legile lui. *{Pauză. Apoi Hamlet salută fastuos cu spada şi coboară în centrul scenei.*) **PATRONUL**: Gata, toata lumea în scenă. *{Intră toţi)* **NEBUNUL** I: Dar n-a sosit încă draperia. **NEBUNUL III:** Nu-i nimic. Eu am să fiu draperia. **DR BRENT** *{istovit):* Nu văd ce atîta grabă. Am comandat draperia şi o să vină. Să ne aşezăm. **POLONIUS** *{către Patron):* Aş putea să vă rog s-o cheme careva pe fiica-mea? **PATRONUL** *{impasibil, către Brent):* Cheam-o pe domnişoara. *{Brent îl priveşte lung si iese).* **HAMLET** *{intens):* Aha.
PATRONUL *{către Nebunul III):* Bine, joci draperia. Aşezaţi-vă. **POLONIUS** *{după draperie. îl priveşte peste ochelari):* Stimate domnule, vă rog...
PATRONUL: Deci, cum sună scena? *{Citeşte textul).* **POLONIUS** *{cam uimit, priveşte la nebunul III):* Cum, să... **NEBUNUL III:** Hai, nu mai face atâtea mofturi! (// *trage de mînă)* **PATRONUL** *{citeşte mai departe):* Regina stă jos în budoarul ei. Intră Hamlet. *{Intră Hamlet)* **HAMLET**: Da, mamă, ce se-ntîmplă? **GERTRUDE**: Hamlet, l-ai jignit pe tatăl tău. **HAMLET**: Şi tu pe-al meu. Să fiu al dracului dacă nu-i aşa. La drept vorbind, am oroare de jocurile de cuvinte: sunt apanajul celor sterili din punct de vedere intelectual. Dar, oricum l-ai jignit, ăsta-i mesajul. **GERTRUDE**: Ce înseamnă comportarea ta? **HAMLET**: Asta-i o întrebare inteligentă. Dar nu-i prevăzut în scenariu să-ţi răspund acuma. Aşa că, dragă mamă, mai târziu.
40
GERTRUDE: Uiţi cine sunt?
HAMLET: Cum aş putea să uit? Regina, soaţă a soţului tău frate şi de două ori mama mea. în piesa lor şi în piesa noastră - şi-n amîndouă ai un rol prea puţin onorabil.
GERTRUDE *{tulburată lasă textul din mînă):* De ce spui asta, Jimmy? **HAMLET**: M-am săturat de feminitatea voastră. Fie fidelitatea absurdă, fie senzualitate amorală, mă lăsaţi cu desăvîrşire rece. S-ar zice că n-aveţi altă treabă decît să ne încurcaţi pe noi, bărbaţii. **POLONIUS**: Ai să plăteşti tu vorbele astea. **HAMLET**: Ai spus ceva? Ai îndrăznit să spui ceva? **PATRONUL** *{autoritar):* Ei, ei! Reluaţi! **HAMLET**: Da. Pe scurt *{citeşte):* eşti mama mea. **REGINA:** *(priveşte textul):* Atunci te dau în seama cui ştiu eu. **HAMLET** *(o apucă de braţ):* Hai, stai jos mai bine. Nu te las să pleci pînă nu este totul lămurit.
GERTRUDE: Ce vrei să faci? Nu vrei să mă omori? O , ajutor, săriţi! **POLONIUS**: Hei, ajutor! Săriţi, săriţi! **HAMLET** *(trăgînd spada):* Ha! Un şobolan! *(Aruncă spada, înşfacă statuia şi îl loveşte pe Polonius în cap. Nebunul III se apleacă iute).* Un şobolan mort. **DR. BRENT:** Opriţi! Dumnezeule! *(Scenă obsedantă pe fundal. Marşul într-un ritm grotesc. O targa în scenă. Bolnavii dansează. Patronul se ridică, dar nu se mişcă, rămîne maiestuos surîzînd, într-o lumină revelatoare, zeificată. Hamlet vine în colţul opus al scenei. Salută cu spada,- apoi fandează uşor, cu braţul stîng deasupra capului. Vîrful spadei e îndreptat spre Patron)* **HAMLET**: Sunteţi satisfăcut, Patroane? *(întuneric. Cînd lumina se aprinde din nou Brent, Carrigan)* **DR CARRIGAN**: *(intrînd):* Bună. N-arăţi prea grozav. **DR. BRENT** *(dărîmat):* Cum să arăt grozav. Tocmai a plecat poliţia de la mine.
DR CARRIGAN: Iarăşi? Ce mai vor? **DR BRENT**: Vor să ceara contraexpertiza lui Jimmy. Nu se pot împăca cu ideea că e absolvit de răspundere penală. **DR. CARRIGAN:** Mi-am închipuit. Nu e aşa uşor să acoperi o sinucidere şi o crimă într-un cadru organizat, într-un spital de psihiatrie! **DR. BRENT** *(obosit):* Dacă la contraexpertiza vor stabili că are discernămînt ne-am descalificat în faţa lumii medicale. **DR CARRIGAN**: Nu te teme. Sunt colegii noştri, vor confirma expertiza.
41
DR. BRENT: Ne vor acoperi, adică.
DR. CARRIGAN: Cum am făcut şi noi altădată.
DR. BREiNT: Dar el are discernămînt.
DR CARRIGAN: întocmai
DR. BRENT: Şi asta nu-i tot. M-a întrebat de ce Horald-Laertes - umblă nesupravegheat prin ospiciu. Altul pe care l-am absolv.it de răspundere penală şi ăsta e chiar un criminal. **DR CARRIGAN** *{cu prudenţă):* Tu ai semnat expertiza. Şi la el. şi

la
Hamlet.
DR BRENT *(dă din cap pierdut):* Da, eu am semnat-o. **DR CARRIGAN**: De ce? Ai spus poliţiei că tatăl fetei fusese anunţat
de moartea ei, şi că a acceptat să joace. **DR BRENT:** Am minţit. **DR CARRIGAN**: De ce ne-am băgat noi în treaba asta, Brent? Ce-i
de fapt toată povestea asta? **DR BRENT:** Asta se întreabă şi poliţia. **DR CARRIGAN:** Nu-i de mirare. **DR BRENT** *(revoltat):* Dar cum de întrebi tocmai tu? Ai obţinut ce
doreai. Te-a avansat. **DR CARRIGAN**: Vreau să păstrez ce-am obţinut, nu să ajung în faţa Consiliului Medicilor. **DR BRENT** *(ca în transă):* Totuşi metoda lui e bună! Poate prea
riscantă, dar... am rezolvat atâtea cazuri!
(Intră Hamlet) **DR BRENT:** A! Uite-te şi pe tine! Doar te-am rugat să nu te mai
plimbi pe aici în acelaşi timp cu poliţia. **HAMLET**: Nu-i vina mea. Patronul a spus să mă cheme. **DR BRENT:** Nu ştii de ce?
HAMLET: Nu. Doctore, ce-ai spune daca m-aş preda poliţiei? **DR BRENT**: Ai înnebunit? Vrei să-ţi distrugi viaţa? Şi aşa, am mustrări
de conştiinţă că te-am internat aici. Sunt sigur că nu s-ar fi întîmplat
nimic din toate acestea, dacă îţi vedeai de treburile tale, afară... Şi
oricum, nu pot pricepe de ce l-ai omorît pe nenorocitul acela? Nu
eşti un sadic; nu-l urai. Pentru ce? **HAMLET**: Si ce dacă l-am omorît? Am scăpat lumea de un păduche.
Era vinovat, în ochii mei vinovăţia potenţială este similară vinovăţiei
reale... Aceşti ucigaşi cu mîinile curate merită o soartă mult mai
crudă. Trebuie să fie măcar un om care să anuleze distincţia asta. **DR BRENT:** Dar se poate, la vîrsta ta să-ţi încarci conştiinţa. **HAMLET:** Stop! N-am mustrări de conştiinţă, nici un strop, nu mai
multe decît avea Raskolnikov cînd o omorîse pe cămătăreasă aceea...
42
Dumneata de ce crezi că s-a predat Raskolnikov poliţiei?
DR BRENT: E ultimul lucra de care-mi pasă în clipa de faţă!
HAMLET: Fii bun si răspunde-mi! Din cauza că-l chinuia conştiinţa?
DR **BRENT:** Păi da, evident.
HAMLET: Eroare! Cea mai răspândita eroare! "Sunt mai puternic şi mai convins ca niciodată!" spune Raskolnikov, atunci cînd e în pragul de a se preda... Ce înseamnă asta? Nu dintr-un impuls al conştiinţei se predă Raskolnikov, ci dintr-un raţionament lucid! Societatea nu admite ca imoralitatea să fie judecată si executată, decît cea accidentală sau majoră, care contravine legilor penale. Cine ar mai rămîne în viaţă, daca i-am elimina pe toţi cei care fac rău altora! Mai nimeni... De aceea toata lumea e solidară cu bătrîna cămătăreasă, iar Raskolnikov n-are mustrări de conştiinţă, căci într-o societate amorală nu există conştiinţa. Există numai convenţie. Nu-i pedepsim pe păcătoşi, ci pe neconvenţionali. Nu-l condamnăm pe cel care urăşte lumea, scriind articole antisemite sau aruncînd în închisori pe cei care-şi permit să aibă o părere, ci pe cel care provoacă un accident, depăşind viteza legală pe autostradă. Ca să trăieşti în societate trebuie să accepţi convenţiile ei, şi de aceea Raskolnikov merge la ocnă, căci adevărata sa crimă a fost gîndirea neconvenţională. Şi pentru asta m-aş duce şi eu, dacă aş mai dori să mă întorc cîndva printre oameni!
DR BRENT: Faci o fixaţie pe personajul Raskolnikov acuma?
HAMLET: Asta-i tot ce-aţi înţeles dvs.?
DR CARRIGAN: Lăsaţi asta. Mai bine spuneţi, pe cînd scena finală?
DR BRENT: Ce-ţi veni? Care scenă finală?
DR. CARRIGAN: Păi, din "Hamlet". Nu jucăm noi "Hamlet"?
DR BRENT: Astea-s glume sinistre, Carrigan. Nici vorbă nu mai poate fi de spectacol după toate acestea.
DR. CARRIGAN: Da? Aşa? Atunci de ce crezi că e covorul ăsta pus aici? Şi mobila mutată?
HAMLET: S-ar putea să aibă dreptate.
DR BRENT: E absolut exclus! S-a mutat mobila în living, ce-i mare lucru?
HAMLET: Azi la 5 era programată ultima scenă. Şi eu de ce-aş fi chemat astăzi?
DR CARRIGAN: Eşti convocat la patron?
HAMLET: Da.
DRGARRIGANEclar
DR BRENT *(înmărmurit):* Nu-i cu putinţă. Trebuie să ne opunem.
DR CARRIGAN: Mie nu mi-e prea clar ce urmăreşte omul ăsta. Deşi
43
numai idealist nu e. Brent. Al dracului mai eşti de naiv. **DR BRENT:** Trebuie să recunoşti că e o personalitate.
DR **CARRIGAN**: Cum nu? A găsit la fiecare dintre noi un punct slab
şi ne-a făcut să-l urmăm orbeşte...
DR. BRENT *(frămîntat):* Ce interes material ar putea să aibă? **DR. CARRIGAN** *(lui H-amlet):* Spre exemplu,

dumneata care eşti
extrem de bogat, te afli în prezent, în întregime, la cheremul lui. Şi
nu se ştie ce-o să-ţi ceară. Aşteaptă şi-ai să vezi. **HAMLET:** Dacă nu discern între bine şi rău, fiind absolvit de răspundere penală, nu cred că mai am dreptul să-mi controlez nici
averea. **DR CARRIGAN**: Dar familia dumitale? Ar plăti din greu ca să înăbuşe
un scandal?
HAMLET: Dar nu le-a cerut nimeni nimic! **DR CARRIGAN**: Aşteaptă, îţi spun. DR **BRENT** *(lui Hamlet):* Refuză să joci. Am să caut şi eu să-i abat
gîndul. Te rog Jimmy!,
HAMLET: Jimmy? De cînd îmi spui dumneata astfel? DR **BRENT:** Aşa am să-ţi spun de-acum înainte domnule. Jocul acesta
a durat destul. Nu-mi iese din minte biata fată, nenorocita! **HAMLET**: Şi mă mai întrebi de ce l-am ucis pe taică-său? DR **BRENT:** Jimmy! Acesta nu-i un mod de a judeca. **HAMLET**: Fireşte, raţionamentul acesta se încheie la ocnă. DR **CARRIGAN** *{nedumerit):* Ce ocnă? **HAMLET**: O figură de stil. **DR CARRIGAN** *(lui Brent):* Dacă Patronul vrea neapărat să se joace
ultima scenă, Jimmy n-o să-i poată rezista. Unu, că-l are la mîna cu
crima asta, şi doi ştii ce putere de sugestie are! DR **BRENT:** Eu totuşi nu cred... De ce-ar vrea Patronul să se joace
ultima scenă? DR **CARRIGAN**: Doar e clar: ca Hamlet să-l ucidă pe Claudius. De
ce vrea asta însă nu ştiu. **HAMLET** *(calm):* Aveţi puţină încredere în mine domnilor. La urma-
urmelor, ucid pe cine şi cînd vreau eu. DR **CARRIGAN**: Şi dacă te convinge de vinovăţia lui Claudius, aşa cum s-a întîmplat cu Polonius? DR **BRENT:** Dar de ce ar face asta? **DR CARRIGAN**: Abandonînd ipoteza unui interes pur material - cel
puţin momentan - v-aţi pus vreun moment problema că individul
ăsta e nebun? **DR BRENT:** Patronul?

DR. CARRIGAN: Un psihopat suprainteligent, o personalitate antisocială. Sau să luăm ambele ipoteze împreună. Un om care nu se dă în lături de la nimic ca să atingă scopul necunoscut nouă. Eu presupun unul material, dar - mă rog un scop oarecare.
DR BRENT: Dragă Carrigan, dar de ce-l consideri tu vinovat pe Patron de cele întîmplate?
DR CARRIGAN: Cine a insistat ca să nu-i spunem tatălui fetei, ca să joace. El i-a pricinuit moartea.
DR BRENT: E pur şi simplu încăpăţînat, nu vrea să renunţe la ideea lui, să admită că metoda lui a fost greşită... E şi nebun de orgoliu.
DR **CARRIGAN**: Chiar dac-ar fi aşa, pentru o crimă în ospiciu, pe noi ne aşteaptă Consiliul medicilor. Dar dac-ar mai fi încă o crimă?
DR BRENT *(lui Hamlet):* Jimmy, cred că nu vrei să te nenoroceşti singur!
HAMLET: Promit să reflectez bine înainte de a mă hotărî dacă să-l ucid sau nu.
DR BRENT: Nu mai înţeleg nimic. Sunt îngrijorat.
DR CARRIGAN: Mai ales nu-mi place cum arată spitalul. Au rămas numai cronicii si recalcitranţii, care bîntuie în voie peste tot... Contribuţiile noastre la Jurnalul de Psihiatrie nu sunt încă trimise, tipografia fiind paralizată de bolnavii care-şi editează... ziarul... mă rog... produsul delirului lor colectiv... *(Intră Patronul)*
PATRONUL: Brent, Carrigan! Am plăcerea să vă informez că nu va mai fi nici o expertiză nici un Consiliu. Totul s-a aranjat.
DR CARRIGAN: Ah, slavă Domnului! *(Brent îl priveşte fix pe Patron)*
DR CARRIGAN *(lui Hamlet):* Hai să mergem. *(Ies)*
DR BRENT *(tensionat):* Patroane, de ce arată sala asta aşa? Din ordinul
dvs.?
PATRONUL: Dragă Brent, doar nu se face nimic în acest spital fără
ordinul meu (// *ia de după umeri)* Sau se face? DR **BRENT** *(în continuare încordat):* Nu, patroane. Dar cum trebuie
înţeles acest ordin?
PATRONUL: Vom încheia pies'a, bineînţeles. **DR BRENT** *(înspaimîntat):* Dar nu putem! **PATRONUL:** Putem. Mama şi soţul ei sunt în drum spre noi. Au
acceptat să joace. DR **BRENT** *(intens):* Ar merita, dacă ar fi spre binele lui Jimmy! Dar
nu este, ştiţi şi dvs.! L-am nenorocit pe băiatul ăsta! **PATRONUL** *(îl ia de braţ pe Brent, cu violenţă):* Tocmai pentru că
s-a întîmplat ce s-a întîmplat, trebuie să continuăm! Nu mai avem

nimic de pierdut! **DR. BRENT:** Putem pierde totul! Putem să ajungem la puşcărie cu
toţii!

PATRONUL: îl vreau pe Hamlet vindecat! **DR. BRENT:** Cu ce preţ? Dacă-l ucide pe taică-su?
(Pe ultimele replici, Hamlet intra în biroul Patronului si începe sa răscolească prin sertare). **PATRONUL** *{lui Brent):* Bine, mai vedem noi. Cine este de gardă?
Dumneata? DR. BRENT: Da, eu **PATRONUL**: Du-te în camera de gardă. Am să te anunţ telefonic ce măsuri am luat. *{Brent iese. Patronul urcă în birou)* **PATRONUL** *(suav):* Ce cauţi, dragă Hamlet? **HAMLET** *{iritat)-*. Orice! Orice, care să mă lămurească! **PATRONUL** ***(se*** *uită şi el):* Pune-le la loc, mai bine. Nu ţi-a dat prin
cap să mă întrebi, dacă vrei să ştii ceva? **HAMLET**: Zău, o versiune în plus sau în minus din partea dumitale nu mai poate lumina prea mult ceea ce urmăreşti... **PATRONUL**: Să fim serioşi! Dragă Hamlet. ţi-ai închipuit vreun moment că mă zbat aici pentru spectacolul acesta. în unicul scop de a
obţine o iluzorie vindecare, a unui pacient care nici măcar nu este
bolnav?
HAMLET: Nu. Nu mi-am închipuit. **PATRONUL**: Dar ce-ai crezut? **HAMLET**: Că experimentezi un nou tip de psihoterapie. Dar a fost o
idee absurdă...
PATRONUL *(se aşează):* **Nu** zic **nu... HAMLET**: Aţi aşezat decorul pentru ultima scenă? **PATRONUL** :'întocmai.
HAMLET: Dar eu refuz să joc. Ce aveţi de spus, patroane? **PATRONUL**: întîi să-mi spui de ce refuzi, şi apoi îţi voi spune de ce nu
poţi s-o faci. Pentru că a murit fata? Pentru că l-ai ucis pe taică-său? **HAMLET**: Nu. Ăsta n-ar fi un motiv^.
PATRONUL: Atunci, de ce! **HAMLET**: Pentru că nu mai am chef.
PATRONUL *(calm):* E un motiv bun. *(Pauză)* Dar nu suficient. **HAMLET**: Depinde. Sunt personajul principal. Dacă eu mă retrag...
jocul se destramă.
PATRONUL *(zîmbeşte):* Unde să te retragi?
HAMLET *(ridică din umeri):* Să ies din joc. Nu contează anume unde. **PATRONUL**: Vrei să spui că dispui de participarea ta!

HAMLET: Liberul'meu arbitra. întocmai.
PATRONUL: E o eroare. Eşti poate liber să joci cum vrei - să admitem.
Dar nu eşti liber să părăseşti jocul. Ar fi o naivitate să crezi asta -
mai cu seama după ce l-ai ucis pe sărmanul bătrân. Eu sunt scutul
care stă între tine şi statutul de criminal. Nu mă obliga să-mi exercit
autoritatea. Joacă pînă la capăt jocul meu.
HAMLET: Refuz să joc mai departe fără să înţeleg pentru ce.
PATRONUL *(rîde):* Fie. Am să te lămuresc. Să existe măcar o dată
unul care să ştie pentra ce! Hai, ajută-mă să facem ordine. *(Se apucă
amîndoi să pună lucrurile la loc. Patronul ridică o fotografie şi i-o
întinde lui Hamlet)* Ce zici de asta? Aşa arătam eu la treizeci de ani.
HAMLET *(priveşte poza):* Vă fotografiaţi în robă şi cu ciocanul în
mînă? Vă visaţi demiurg de pe atunci *(invers).* **PATRONUL**: Nu. nu. Fotografia e reală, inclusiv hainele. Spune-mi, cînd m-ai privit prima dată ţi s-a părut că arăt a medic? A psihiatru? **HAMLET** *(rînjeşte):* Păi - nu prea.
PATRONUL: Dar ce ţi-am sugerat? **HAMLET** *(la fel):* N-aş vrea să vă flatez prea tare. **PATRONUL**: Spune.
HAMLET *(îl priveşte drept în faţă):* Un judecător al Infernului. Deşi
poate e prea plastic spus.
PATRONUL: E prea plastic. Un judecător - pur şi simplu - asta am şi fost pînă la patruzeci de ani. Alesesem meseria aceasta mînat de pasiunea mea nestăpînită de a studia răul. Ori, este evident că răul este o noţiune, o invenţie, o creaţie - cum vrei să-i spui - exclusivă a omului! Numeşti rea o avalanşă, o furtună, o fiară care vînează? Nu: toate acestea sunt naturale. Răul este supranatural, este ceea ce face distincţia dintre om şi natură. Răul l-a înălţat pe om pe scara evoluţiei şi nimic altceva; primul android care a crescut animale ca să le mănînce a schimbat istoria lumii. **HAMLET**: Prea multa teorie. La subiect!
PATRONUL: Ai răbdare. Ca jurist m-am convins tot mai mult că numărul celor care săvîrşesc acte criminale fără motivaţii fundamentale este copleşitor. Uriaş este numărul celor care ucid cu uşurinţă stimulaţi de ideea că nu vor fi descoperiţi niciodată, că îşi pot permite. M-am gîndit atunci că morala noastră cînd a început sa fie demnă de acest nume, şi pînă în zilele noastre, n-a avut niciodată ocazia sau ideea de a întreprinde vreun studiu ştiinţific serios, care să poată analiza omul în totalitatea şi deplinătatea actelor sale primordiale! L-a studiat întotdeauna într-o stare de inhibare - pe de o parte, aceea provocată de educaţia care impunea tabuuri şi pedepse,

infiltrîndu-le în subconştientul subiecţilor, pe de altă parte, cea exterioara, juridică, o formă permanentă în cazul comportamentului uman. Şi atunci, cînd este liber de orice consecinţe ale actelor sale?

HAMLET: Liber cu desăvîrşire?
PATRONUL: Cu desăvîrşire. Cine este lipsit de consecinţele actelor sale în societatea noastră? Nici măcar preşedintele! Nebunii, însă da, astfel că m-am făcut psihiatru. în propriul meu ospiciu am experimentat tot ceea ce am vrut. Tratatul meu despre această temă este aproape gata. Dar aş fi vrut să fac o sinteză, un studiu final care să se ridice deasupra celorlalte, un caz care să fie intelectual extrem de evoluat şi să conştientizeze că este supus acestui experiment. L-am căutat de ani de zile. Cineva mi-a povestit mtîmplător despre tine. Restul a fost simplu. Mi-am dat seama imediat că era exact ceea ce căutam. Personajul lui Hamlet este înzestrat cu liberul arbitru şi în acelaşi timp e liber de consecinţele actului său: Claudius mort, Hamlet devine rege. Am vîndut clinica. Am cumpărat Bellevue. L-am transformat într-o scenă, o piesă uriaşă în care tu eşti personajul principal. Tu l-ai ucis pe Polonius...
HAMLET: Cine este vinovat de moartea Ofeliei?
PATRONUL *(calm):* Eu. Am vrut să ai o motivaţie suficientă ca să-l ucizi pe Polonius, aşa cum există în cazul lui Claudius.
HAMLET: Ai spus: "un personaj conştient". Dar eu nu ştiam...
PATRONUL: Ba, da, ştiai că ai de ales. De asta te-ai internat ca să scapi de alegere. Te-am pus din nou în situaţia de a alege, iar acum îţi spun că alegerea ta a fost urmărită tot timpul. Era momentul să o afli. Dacă nu mă întrebai în această seară, ţi-aş fi spus eu.
HAMLET *(se ridică liniştit):* Vom juca. *(Intră Claudius.)*
PATRONUL: A, bună seara, bine aţi venit! (// *conduce la masa pregătită pe care se află cupa, spadele, etc.)*
CLAUDIUS *(voce moartă):* Ce mai faceţi?
PATRONUL *(amabil):* citeam ultimele prospecte medicale. *(Arată o fiolă):* Mă uitam şi la substanţa aceasta: e miraculos, distanţa între drog benefic şi otrava letală a rămas aceeaşi ca în Evul Mediu! Cîteva picături din această substanţă ar răpune un om sănătos, în toată firea, în două-trei minute... Fără nici o urmă!
CLAUDIUS: Vreau să vă vorbesc.
PATRONUL: Vă rog, vă rog, vă ascult. Ce vă frămîntă?
CLAUDIUS: Credeţi că viaţa mea este în pericol?
PATRONUL: Este greu de spus. Dacă refuzaţi din nou să jucaţi, nu mai răspund de nimic. Jucaţi: un omor ritual vă va elibera de cel real.

CLAUDIUS *(greoi):* Credeţi?
PATRONUL *(zîmbind):* Sper.
CLAUDIUS: El îmi vrea moartea. Cine-mi garantează că nu se va întîmpla cum s-a întîmplat cu sărmanul meu prieten?
PATRONUL *(la spada de pe masă):* Priviţi, are o bilă de cauciuc la vîrf. în seara aceasta sunteţi în absolută siguranţă.
CLAUDIUS: Şi în general?
PATRONUL: încerc prin această scenă să vă apăr de ceea ce s-ar putea întîmpla în general. Sunt hotărît să vă ajut, îmi dau seama că n-am făcut destul cînd văd în ce hal v-a adus frica. Şi dvs. sunteţi bolnav, dragă domnule. Nu cred că mai sunteţi stăpîn pe actele dvs. Sunteţi în situaţia în care, indiferent ce act aţi comite, eu aş garanta cu toată autoritatea mea medicală că nu sunteţi responsabil. Hamlet v-a adus în stadiul acesta. L-am răsfăţat, m-am ocupat prea mult de el şi prea puţin de dvs. Promit să vă fac bărbatul care eraţi înainte, dacă mă ascultaţi şi jucaţi.
CLAUDIUS: Dar habar n-am textul!
PATRONUL: Vai, vai, dar nu este nici un text! Dvs. nu aveţi de vorbit nici măcar o singură replică, d-le director... Scena e simplă. Un pariu pe seama partidei de scrimă Hamlet-Laertes. într-o scenă anterioară, dvs. v-aţi înţeles cu Laertes să puneţi otravă în cupa cu apă de băut pe care Hamlet o va cere, obligatoriu, în timpul luptei... Hamlet bea. Otrava îşi face lent efectul. Hamlet îl ucide pe Laertes cu spada. Laertes îl rănise. Apoi vă ucide pe dvs. Pe urmă moare. Asta-i tot.
CLAUDIUS *(nesigur):* Tot?
PATRONUL *(hotărît):* Tot. Şi coşmarul acesta ia sfîrşit pentru totdeauna.
CLAUDIUS *(aiurit):* Pentru totdeauna?
PATRONUL *(termină de tăiat fiola):* Pentru totdeauna. Mă iertaţi dacă vă las un minut singur.
(Doctorul Brent intră prin partea dreaptă. Patronul îi iese în întîmpinare. De cum iese Patronul din birou, Claudius toarnă otrava în cupă.)
DR. BRENT: Patroane, cine a dat liber infiermierilor de la pavilioane?
DR. BRENT: Toate sunt goale, în afară de acesta, unde sunt infirmierii dvs? Dacă nu le-a dat nimeni liber, unde sunt?
PATRONUL: Ce mai e şi nonsensul ăsta? Toate le încurcaţi?
DR. BRENT *(tensionat):* Noi? Nimic din toate acestea nu s-ar fi întîmplat dacă nu veneaţi dvs.!

PATRONUL: Eşti cam nervos. Lasă. că rezolvăm noi situaţia. întîi să jucăm.
49
DR. BRENT: Credeam că ne-am înţeles. Nu se mai joacă nimic! Nimic!
(Pe fondul ultimelor replici, bolnavii încep să intre în scenă. Mai au bucăţi de pijama pe ei, dar, în rest, sunt îmbrăcaţi haotic, machiaţi, etc. Pătrund ca o invazie tăcută. Nebunul II îi conduce. Laertes vine în urma lor, cu spada în mînă. Patronul îi vede):
PATRONUL *(calm):* Nu ţi se pare că întreci măsura, Brent?
DR. BRENT: Nu. Nu ştiu ce urmăriţi dvs., dar eu sunt medic. Dacă îi puneţi să joace, vă dau cuvîntul meu de onoare că sun la poliţie.
PATRONUL *(se întoarce):* Băieţi, dr-ul Brent nu vrea să se mai joace piesa. Dar voi vreţi să vă jucaţi, nu-i aşa?
NEBUNII *(strigăte aprobatoare)*
PATRONUL *(zîmbeşte):* N-am fost eu părintele vostru? *(Desface larg braţele)*
DR. BRENT *(strigînd):* E un şarlatan! Nu-l ascultaţi!
PATRONUL: Şarlatan? *(Ridicămîinile, mimîndelocvenţa):* Cine mă urmează se va înălţa!
(Infirmierul îl prinde cu un cîrlig, pe la spate, cureaua Nebunului II, care începe să se înalţe. Nebunii se prosternează, în extaz.)
DR. BRENT *(înnebunit):* ce înseamnă asta. sir?
PATRONUL: Cine mă urmează se va izbăvi!
DR BRENT *(îl apucă de braţ):* Cumva permiteţi? Cine sunteţi? încetaţi şarlatania asta.
PATRONUL *(rece):* Ia mîna de pe mine. Şi controlează-te. Arunci acuzaţii pe care n-ai cum să le susţii.
DR. BRENT *(violent):* Nu?
PATRONUL *(la fel):* Nu.
DR. BRENT: Negaţi că încercaţi să mistificaţi natura? Că încercaţi să vă substituiţi ei, prin toate mijloacele, că faci nenaturalul să devină natural? Asta nu-i o încercare omenească! Aşa ceva nu se poate admite! Şi nici tolera!
PATRONUL *(îi face semn lui Laertes, acesta-l străpunge pe Brent, care cade):* Vorbeşti prostii, dragă Brent. Eşti prost şi eşti melodramatic - două defecte care nu se pot ierta. Te-am executat. Am uitat să-ţi spun că te-am şi condamnat - mai devreme. N-are a face. La crematoriu cu el. *(Nebunii îl scot prin dreapta. Prin stînga intră Hamlet cu mama):*
PATRONUL *(către INFIRMIERUL I):* Camerele de filmat sunt puse în funcţiune?
INFIRMIERUL I: Da, patroane.
PATRONUL *(merge către Claudius):* Dear sir...*(Claudius coboară.*
50
Patronul aduce cupa): Să începem. **HAMLET**: De unde începem? **PATRONUL:** De la... a treia duelare *(Laertes desprinde spadele):*
Haideţi. *(Cei doi se duelează.)* NEBUNUL **III:** Nimic, din nici o parte. **LAERTES:** Fireşte, Hamlet! *(îl atinge uşor cu floreta)* **HAMLET** *(ridică din umeri):* Rănit de moarte am fost şi eu mai de
mult. *Luptă. Se schimbă floreta din greşeală)*
REGINA *(se uită înjur):* Regina, Hamlet, bea ca să învingi. *(Ia cupa)* **CLAUDIUS**: Nu, nu bea!
GERTRUDE: Ba să mă ierţi, stăpîne, am să beau. **HAMLET:** Nu, nu, dragă mamă. E pentru mine. *(Ia cupa,*
închină): Pentru iubirea dintre semeni. *(O varsă).* **CLAUDIUS** *(geamăt)* **PATRONUL** *(lui Hamlet):* Inteligent jucat. **HAMLET** *(se înclină cu tot bustul):* Mulţumesc, patroane. **PATRONUL:** Reluaţi.
(Laertes ia poziţie. Hamlet îl priveşte pe Claudius, scoate bila de cauciuc din vîrjul spadei.)
HAMLET *(către Patron, confesiv):* Chef să-l omor nu prea am. **CLAUDIUS** *(cade în genunchi urlînd):* Nu! îndurare! îndurare! **PATRONUL:** Asta-i prea de tot! Unde s-a mai văzut una ca asta?
Ridicaţi-l!
MAMA: Ţi-e rău? Poate ar trebui... **PATRONUL** *(O priveşte în faţă):* Jucăm mai departe. *(Pe ecran: Spectacolul continuă):* Reluaţi. *(Se duelează.)* **HAMLET**: Te-am atins! **LAERTES** *(mirare):* E adevărat, m-ai atins.
PATRONUL *(lui Laertes):* Ei, nu-i nimic, oricum el moare de mîna ta. **GERTRUDE**: Regina, Hamlet, bea ca să învingi. *(Patronul umple cupa.*
Bea. *Cade. Infirmierii o aşază pe un pat.)* **HAMLET** *(liniştit):* E moartă? **PATRONUL** *(la fel):* Da.
(Hamlet şi Laertes se duelează. Laertes cade.) **LAERTES** *(de pe jos, cu textul în mînă):* El, regele, poartă vina pentru
toate acestea. Vom muri cu toţii numai din cauza lui. **HAMLET** *(se repede către Claudius, încremenit de groază, se opreşte la un pas, coboară vîrful spadei):* Nu.
(Nebunii aplaudă. Claudius lasă capul în jos, zdrobit. Infirmierii îl susţin. Sună telefonul. Infirmierul îi răspunde).
51
INFIRMIERUL I: E doctorul Carrigan. Se pare că are probleme. **PATRONUL:** Facem o pauză, înainte de a

relua. Evacuaţi pe toată lumea şi închideţi uşile pavilionului.
(Infirmierii îi îmbrîncesc pe toţi afară. Telefonul sună continuu, patronul îl pune alături. Rămîn numai Hamlet, Laertes şi cei de pe paturi. Linişte. Scena se întunecă încet).
HAMLET *(vine în faţă, cu o voce monotonă):* Spectacolul s-a încheiat. V-am prezentat cazul lui Jimmy Graves, 25 de ani, sex masculin, cu domiciliul în oraşul Albany, N. Y; starea civilă: necăsătorit. Semne particulare: singur. Eu, cobaiul Hamlet, declar că am ajuns la următoarele concluzii:
1. Lumea este vinovată.
2. Orice component al ei are dreptul să o judece.
3. Nici un component al ei nu are dreptul să o execute. Nici măcar eu. *(Joc de lumini. Patronul trece după draperie. Umbra sa se proiectează, imensă, pe fundal.*)
UMBR4 PATRONULUI: Sunt tatăl vostru, Hamlet, şi mă întorc ca să vă spun: Natura e opera noastră. Nimic nu este mai legitim decît impulsul tău. Dacă ai chef să omori, omoară! Toţi vrem să fim asasinaţi ca să fim răzbunaţi mai pe urmă. Nu şovăi!
(Claudius se ridică în capul oaselor, ascultă îngrozit. Hamlet îl străpunge pe patron prin draperie. Acesta cade).
LAERTES *(se apropie, se uită curios la chipul Patronului):* Ce-ai făcut?
HAMLET: L-am ucis pe autor. Spectacolul nu mai poate continua. *(înfige spada în panoplie şi vine în partea din faţă a scenei):*
LAERTES *(stupid):* Bine, dar restul...?
HAMLET *(cu faţa la public, cade în genunchi):* **Restul... e tăcere...**
(Laertes ridică spada, cu amîndouă mîinile şi vîrful în jos, deasupra capului plecat al lui Hamlet. Din fundal se desprinde Camera, care coboară în spatele şi deasupra lui. Cortina.)
- SFÂRŞIT -